

NÚMERO
EXTRAORDINARI

DEDICAT AL POETA

MOSEN JACINTO
VERDAGUER
I AL MESTRE
ANTONI NICOLAU

Dreu 1 Pta.

J. ALMA.

CATALUNYA
GRAFICA

Figura registrada

Automovilistes

La casa **F. MASVIDAL**

ha modelat una estatueta de Sant Cristòfol, bella representació artística de llur Patró, per a ésser posada sobre els radiadors dels autos. També té l'especialitat en la fabricació en metall de tota mena d'articles de fantasia ➤ ➤

Preu de la estatueta en metall
bronzejat o niquelat. Ptes. **12'50**

Despatx:
Comte de l'Assalt, 74

Barcelona

Tallers:
Berenguer el Vell, 3 i 5
Telèfon 4183 A.

Gran fàbrica de Dolços i Bombons

LA SUIZA REÑÉ, S. A.

Especialitat en Marrons glacés ➤ Caramels àcids ➤ Ametlles
Confits ➤ Fruites, etc.

FÀBRICA i DESPATX:
Orteu, 5, 7, 9 i 11 (Sant Gervasi)
TELÈFON 624 G

SUCURSAL:
Consell de Cent, 362 i 364
TELÈFON 1097 S. P.

BARCELONA

Recomanem

als Amics de la nostra REVISTA que estiguin en condicions d'anunciar-hi no deixin de fer-ho, per quant així atorgaran sa cooperació a una obra patriòtica i de general cultura i alhora fruïran d'una difusió de la seva propaganda comercial que en pocs llocs assolirien millor.

Un anunci

Per a ésser bo
per a donar bon resultat
ha de tenir

Verdader interès

Excel·lent visualitat

Contínua permanència

Extensa circulació

Catalunya ▣ Gràfica ▣

ANUNCIS :: NOTA DE PREUS

COBERTA (2. ^a i 3. ^a plana)	1 plana	Ptas. 400
	1/2 "	" 250
	1/4 "	" 150
	1/8 "	" 90
	1/16 "	" 50

COBERTA: (4. ^a plana)	1 plana	Ptas. 500
	1/2 "	" 300
	1/4 "	" 175
	1/8 "	" 100
	1/16 "	" 60

ANUNCIS GENERALS	1 plana	Ptas. 300
	1/2 "	" 200
	1/4 "	" 125
	1/8 "	" 75
	1/16 "	" 40

També farem articles i reclams a preus convencionals.

Preus convencionals per una sèrie de anuncis.

JAUME MERCADÉ
JOIER

Passeig de Gràcia, 46

Telèfon 1373 A

BARCELONA

Catalunya Gràfica

AVISOS

A fi i efecte de que tots els catalans i aimants de Catalunya puguem cooperar a la nostra obra de nacionalisme i cultura general, acceptarem

Per a Barcelona les següents subscripcions:

Mensuals	1'75 ptes.
Trimestrals	5' — »
Semestrals	9'50 »
Anyals	18' — »

Per a fora de Barcelona únicament admetrem subscripcions

semestrals i anyals

Per a l'estranger

Semestrals	18' — ptes.
Anyals.	30' — »

Sempre amb dret als números extraordinaris i a les **GUIES** dels bells indrets de Catalunya que aviat començarem a publicar en forma manual

El present número

és dedicat al immortal poeta

Mossèn Jacinto Verdaguer

GLÒRIA DE CATALUNYA

i a l'obra cultural de l'eminent músic català el

Mestre Nicolau

Costa UNA pta.

Preparem una nova tirada del n.º 1, que farem al tenir la nota total dels que necessiten els nostres corresponals.

També és convenient que ens enviïn desseguida per Gir Postal la liquidació corresponent al mes de Gener i l'import de les subscripcions.

Llibreria Subirana

PORTAFERRISSA, 14
A PARTAT, 203
TELÈFON 1579 A

LLIBRES

Religiosos, Científics, Literaris i d'Art de totes

classes i procedències - Secció de bibliografia a disposició dels clients de la casa.

Gran assortit en objectes d'Art Religiosos - Per a regals: plomes

font de les millors marques

BARCELONA

NOVETATS EN PANYERIA

FÀBRIQUES A SABADELL I SANT GERVASI

CASA FUNDADA EN 1835

SUCCESSORS DE

Modesto Amar

Gèneres especials per a trajos d'Esports
Fabricació de bandes impermeabilitzades
marca «SANT JORDI», propies per a
turistes :: Llanetes per a banderes :: Articles propis per a trajos de Chauffeurs

PLATERIA, 65

TELÈFON 2484 A

BARCELONA

Articles i objectes per a Confiteries

Marca

SOL

JOSEP BERNABÉ

CASA FUNDADA L'ANY 1835

Comte de l'Assalt, 41 - Telèfon 1941 A

BARCELONA

FÀBRICA D'AMETLLES, GRAJEAS, CONFITS,
CARAMELS DELS ALPS I DE FANTA-
SIA, BOMBONS DE XACOLATA
i DELS TAN ANOMENATS

CARAMELS i
BOMBONS

Marca **SOL**

Es venen en les principals confiteries i colmados de tot Espanya

Industrial Bolsera, S. A.

Confecció de Bosses i de tota classe
d'Envoltoris de paper. - Fabricació
de Paperets, Serpentine, Boles de
Neu i altres articles per a Festes de
Carnaval. - Papers de totes classes.
Bosses berenar per als excursionistes.

Sant Pau, 83

Telèfon A 4013

BARCELONA

**VIATGE
: SPORT :**

**TURISME
: ARMES :**

**Laplana
i Capdevila**

FERNANDO, 15
QUINTANA, 11

Barcelona

És la millor marca
de
≡ LLET CONDENSADA ≡
la de
EL PAGÈS

Barcelona en consum 10,000 pots diaris

Fàbrica al Montseny (Sant Celoni)

INDÚSTRIA LLETERA, S. A. Trafalgar, n.º 64 **BARCELONA**
Telèfon 727 S. P.

CAMISERIA
F. Vehils Vidal

2, Portal de l'Àngel, 2

Mocadors batista, dotzena.....	10 Ptes.
Mocadors semi-fil, »	16 »
Mocadors fil, »	30 »
Camisa coll i punys	9 »
Camisa piqué	9 »
Camisa batista	12 »

GRANS REBAIXES

TOS ≡ PASTA ≡
PECTORAL

balsàmica, per a calmar la **TOS** i facilitar l'expectoració.

Antic preparat del Dr. ANDREU

Demaneu-lo a totes les farmàcies

JOAQUIM CABOT
JOIER

comunica als seus clients i relacions que, obligat forçosament a desocupar el local de la Plaça de Catalunya, núm. 17, ha mudat PROVISIONALMENT el seu despatx de

JOIERIA I ARGENTERIA al

Passeig de Gràcia, 5, baixos

CATALUNYA GRÀFICA

REVISTA CATALANA D'INFORMACIÓ NACIONAL I ESTRANGERA

Sortirà tres vegades cada mes

FUNDADOR I DIRECTOR: JOAN GUASCH I RIUS

Fontanella, 13. Telèfon: 2258 A.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: FONTANELLA, 13

Telèfon: 2258 A.

NÚMERO ATRASSAT 60 CÈNTIMS

ANY I

BARCELONA 2.ª I 3.ª DESENA DE MARÇ DE 1922

NÚMS. 8 i 9

EL NOSTRE HOMENATGE

Es dedicat a fer constar la fervorosa i entusiasta devoció que tenim al príncep dels nostres poetes i apòstol de Catalunya Mossèn Jacinto Verdager i al ensemps la gran joia que ens corprèn al sentir els chorals del nostre primer músic el Mestre Nicolau.

Poesia i música sembla que hagin sigut sentides per una sola ànima; verament és colossal que la genialitat del nostre músic, hagi arribat a fer-se seva la inspiració del gran poeta de Catalunya.

No vol dir això que'l mestre Nicolau sigui l'únic músic que s'hagi enamorat de les poesies de Mossèn Cinto: són molts els mestres que en elles han trobat manera de lluir-se i de fer bona música, formoses composicions líriques, i algunes d'elles força inspirades i celebrades, però res tan immens com els chorals del nostre mestre Nicolau, perduraran tant com les poesies del Geni de Catalunya.

Sortosament els nostres joves poetes segueixen de prop i amb gran fe i fervor les ensenyances de l'immortal obra del nostre Mossèn Cinto.

Lo mateix fan els nostres músics, ço és el mestre Nicolau els serveix de guia en la gran obra de la cultura musical de Catalunya.

I als uns i als altres i a tots els catalans ens permetem demanar-los que facin tot lo que puguin per a que ben aviat sigui un fet, no un projecte fracassat, el monument del nostre Mossèn Cinto.

Creiem de veres que és un deure patriòtic i d'agraïment que tenim tots, absolutament tots, en vers el genial poeta enamorat de Catalunya. Perquè acabi aquest estat d'empanatagament ens permetem demanar a l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana que dongui fe de vida a aquest afer, ço és que iniciï una subscripció, o una empresa que tingui per única finalitat l'acabar d'una manera digna i merescuda el monument del nostre immortal poeta.

Per aquesta obra posem la nostra Revista a les vostres ordres. No volgum passar a l'història amb la nota de desagraïts; seria massa vergonyós.

ÍNTIMA

La primera volta que vareig llegir *La mort de l'Escolà* de Mossèn Cinto, sentí tan forta impressió per la musicalitat que'm semblà trobar en aquell petit diví poema, que, portat de la irreflexió pròpia de la joventut i de la meua impulsivitat, vareig sentir les pessigolles del desig de musical-lo. Aleshores jo estudiava, i sens calcular on podien arribar les meves forces, vareig escriure bona quantitat de solfes... fins que les dificultats i la realitat aclaparadora varen convence'm de que no'n sabia prou i vareig decidir guardar-m'ho en el cervell i en el cor per a més endavant, quan ne sapigués més...

Però heu's-aquí que, al cap de poc temps, l'Orfeo Català — del qual no feia gaires mesos havia deixat d'esser-ne cantaire — dona l'audició d'estrena de *La mort de l'Escolà* del Mestre Nicolau... i en haver-lo escoltat, tot tremolós i corprès, me semblà que un color se m'en anava i un altre me venia... i vareig sentir-me per dintre meu, avergonyit i com qui diu esferèit del gros peccat que havia començat a cometre... El poema excels, realitzat per unes mans destres entre les més destres, se m'acabava de presentar grandios; la obra era meravellosament hermosa; allò que acabava d'escoltar era el poema estupendament musical de Mossèn Cinto. ¡Aquella era la música, la única música que ell mereixia! i d'aquella faisó devia ésser cantada la volada de l'àngel que de la terra se'n pujà al cel!... i un sentiment d'enveja fiblà mon cor... sentí enveja dels cantaires de l'Orfeo i una mena d'amargantor i d'apesarament me va

posar trist per no haver pogut sumar la meua veu a aquell conjunt vocal grandios, excels i intensament musical.

El Mestre Nicolau seguí produint ses belles obres chorals i l'Orfeo Català les anava incorporant a sos programes nostrant-nos-les com a joiells sens preu de la nostra música, i cada volta que jo escoltava música del Mestre, la forta commoció experimentada amb *La mort de l'Escolà* es reproduïa en mi, i del fons de la meua ànima li agraïa al Mestre la lliçó que sens sospitar-ho m'havia dat i que va servir per a guarir-me d'un mal i lliurar-me d'un remordiment que més aviat o més tard hauria hagut de sentir, si hagués arribat a cometre el gros peccat...

I és que en presència de la música del Mestre no sabia què era lo que deviem admirar més en ella: si la forta tècnica, o la elegantíssima musicalitat o bé la catalanitat qu'estotxa; tres valors que donen a la seva obra la homogeneïtat i vigoria que tota obra ha de menester per a manifestar-se massisa i viure per si sola, de lo qual no en teníem precedents en la nostra música.

Si musicalment haguessim de senyalar un vèrtex en la trajectòria artística seguida a Catalunya amb el ressorgiment de l'ànima catalana a l'esclat d'intensísim i irresistible sentiment patriòtic, aquest vèrtex ens el marca la obra del Mestre Nicolau, puix ve a ésser la vibració col·lectiva recollida per un esperit superior que després de concretar-la i magnificar-la ens la retorna intensificada per a que serveixi de mirall i d'estímul i a l'ensems de guia per a seguir el degut camí que ha de fer la música catalana.

JOSEP BARBERÀ.

MOSSÈN CINTO

ANTECEDENTS FÍSICS I CARÀCTER

El seu físic no imposava gens, i amb aquell aire humil, que acotava lleugerament ses espatlles quadrades, minvant el garbo i esbeltés de la seva estatura, més aviat alta que baixa, semblava un inferior davant dels joves que per primera volta anaven a visitar-lo.

Aquella testa rodona, sobre la que onejants rulls negres s'estenien dissimulant els clars de la calvicie incipient, mostrava un front convex resplandint puresa, que la mediació i les penes sovint inclinaven.

Les celles groixudes que li ombrejaven els parpres, perdien la seva rudesia al contrastar amb uns ulls blavencs i petits, de mirada suau i enristida.

Les orelles discretament aplanades tenien, com el nas, un perfil correcte.

Els seus llavis primets, que no desplegaven mai del tot una franca rialla, deixaven entreveure al somriure una sana dentadura, i fins la seva fisonomia de pagès que ha emmorerit sobre el terròs i serva encara els traços escardalencs d'origen, quedava suavitzada per la palidès i tendror que imprimeix en les faccions la vida de ciutat.

El seu exterior, apocat, a causa del silenci que li era habitual i del temor d'ésser importú rares vegades s'escalfava una mica.

Poques i mesurades eren ses paraules i a voltes sorprenia al seu interlocutor, amb senzilles exclamacions de sorpresa, naturals en qui enlairat sempre en les regions de l'ideal, ignora les misèries de la vida i conserva encara davant dels homes aquella sagrada ignoscència de l'Adan.

Mossèn Verdaguer, es vegé afligit per tota mena de contrarietats, però gràcies a això, el seu esperit evolucionà i les noves emocions que rebia, feien inestroncable el doll de poesia que rajava del seu numen.

BOFILL I DURAN.

RECORDATORI

DE MOSSÈN CINTO VERDAGUER

Ploreu, gais trovadors: la nostra terra
vestida va de dol,
d'ençà que el darrer cant dalt d'una serra,
féu nostre rossinyol!

L'arpa per ell tan dolçament polçada,
per sempre s'ha trencat;
no l'espereu sentir cap més aubada
al poeta enamorat.

Les bosquetanes flors de Vallvidrera,
voltant son últim llit,
veient morir amb ell la primavera,
de tristes s'han marcit.

L'arbre sagrat de nostra poesia
queda ferit del cor:
ningú sabrà cantar com ell sabia
la fe, pàtria i amor.

Del Canigó a l'Atlàntic repeteixen
el nom de Verdaguer:
per ell a nostra llengua l'aplaudeixen
cent móns del gai saber.

Glòria com ell a Catalunya dóna
no li ha donat ningú;
de tants llores llegant-li sa corona,
espines sols se'n du.

Aucell del cel, breument ens féu l'aleta,
ha escrit, i s'ha allunyat,
deixant nostre terror el gran poeta,
mirant a Montserrat.

Ha mort glossant Jesús en els seus llavis,
besat d'un raig de sol,
i, perdonant son cor passats agravis,
al cel ha alçat el vol.

Ploreu, gais trovadors: a nostra terra
son geni va enaltir.
El rossinyol canta ara en altra serra:
no tornarà a venir.

JOSEP CARDONA, PVRE.

MOSSÈN CINTO Y LO MESTRE CANDI

Evocant recorts de quant era jove, podria explicarvos com veig ancara al Mestre Candi Candi, passant hores y hores ab Mossen Cinto, ell sentat devant del piano y lo poeta al costat seu ab lo llápis als dits, canviant paraules l'un, cercant melodies l'altre, perque música y lletra s'avinguessin lo millor possible. Entre ells dos se formá una amistat entranyable, de tal manera, que, durant alguns anys, per lo poeta, no hi havia altre músich que'l Mestre Candi.

Jo no'n tinch d'entrometre en judicar lo caracter artistic de les composicions que mon benvolgut oncle feu sots la influencia de la inspiradíssima lletra del ilustre poeta; tant per no estimarme prou competent, quan per creure que ma propinquitat de parentiu, podria fer semblar opinió sobradamente interessada la que jo emitís. Parlin donchs los altres.

Al dedicar *La Hormiga de Oro* un nombre especial a Mossen Cinto, en Mars de 1886, feya constar com lo poeta y lo músich s'havien ben trobat y compenetrat en llurs respectives inspiracions. Y cinch anys després, un periódich d'art, *Lo Teatre Catalá*, deya en 8 d'Octubre de 1891:

«Que bé s'entenen los mestres Verdaguer y Candi en les obres que tenen publicades! ¡Que bé los hi escau lo trajo ab que vesteixen les figures de sos quadros! Si Mossen Verdaguer camina ab peu segur guiat per la llum que del cel baixa, fentnos repercutir en nostre cor les dolces impressions de sa arpa eólica, lo mestre Candi, empapat també de sahó mística, refila verdaders y sants epítalamis al maridatge de la música y poesia terrassanes.»

Iniciá aquest maridatge la celebració esplendorosa del Milenari de Montserrat, ab l'himne que publicáren ells dos, en Febrer de 1880, titulat *A Montserrat*. Li seguiren, en Juny del propi any, les *Cobles del Cor de Jesús* y la celebrada poesia *La barretina, cansó del últim barretinayre de França*, premiada als Jochs Florals ab la englantina. D'aquesta composició'n deya En Modest Vidal en *La Il·lustració Catalana* (30 d'Octubre de 1880): «Si per los poetes es considerava *La barretina* de Mossen J. Verdaguer com una verdadera joya literaria, la obra d'En Candi, o sia la barretina musical, será sens dubte considerada per los músichs y particularment per los catalanistes com una de les millors, si no la millor, de quantes composicions d'aquesta classe s'han publicat.»

Continuaren col·laborant, lo poeta y lo músich, en un *Cant de la Coronació de la Verge de Montserrat* (Febrer del 1881) y molt especialment en la famosa colecció de *Cántichs religiosos pel poble*, que's començá ab deu composicions (Març de 1882) quals títols resulten per si sols prou expresius: «*Maria al cel guíia*», «*Vanitat del món*», «*Eternitat*», «*Lo punt mortal*», «*Al cel*», «*La bona mort*», «*Judici universal*», «*Laments dels condemnats*», «*La gloria y Jesús als homens*». D'ells deya *La Veu del Montserrat*, a 15 d'Abril de 1882, haverse rebut «ab general acceptació del nostre poble, que sentia la falta de cants religiosos, verament populars. Dels deu fins ara publicats, se'n han

fet en poch temps numeroses tirades y es d'aplaudir la idea d'aplicar-hi a cada un una tonada facil y expressiva com ho son les melodies del Sr. Candi.»

Fins a les darrerries del 1887 se'n editaren una trentena de *Cántichs religiosos*, si bé entre ells n'hi hagué algun qual lletra no pertanyia a Mossen Cinto.

També lo poeta y lo músich donàren a llum diverses composicions religioses filles de les circumstancies, com foren, entre altres, *A la Verge del Mont* (Abril de 1887); *Goigs de Sant Pere Claver ab motiu de sa canonisació* (Janer de 1888); *A la Verge de la Gleba* (Novembre de 1883); *Himne del Centenari del Mes de Maria* (Abril de 1884); *Cántich a la Creu de Sant Pere del Bosch* (Maig de 1898); etc.

De moltes composicions mes podriam aname donant compte: prò la llista resultaria extremadament llarga y no tractem de catalogarles. D'indole diversa son la balada *La rosa marcida* (Juliol de 1882); *Lo Sant Nom de Jesús* (Janer de 1885), ahont se clama contra'l mal parlar ab la sentida estrofa

Oh llengua catalana
mes dolça que la mel!
la llengua que't profana
te fa tornar de fel.

Totes aquestes composicions populars, a les que hi afegirém encara los tres *Cántichs quaresmals* (Febrer de 1884) titulats «*La creu*», «*La Confessió*» y «*Que t'he fet, oh poble meu?*» y altres mes, feren declarar a l'ilustradíssim Mestre Asenjo Barbieri, en l'any 1886, que la poesia catalana y per tant nostra llengua, es essencialment musical, la qual, «en tal concepte, no sólo compite con la poesia italiana, sino que excede a esta en energia y en alguna otra cualidad, como por ejemplo en la de adaptarse fácilmente a todas las formas de inspiración popular» (*Correo Catalán* de 17 de Juliol de 1886).

La derrera obra poético-musical dels dos Mestres fou *Los fills del Canigó*, estudiantina a coro y orquesta, ab la que inaugurá sos concerts del Tivoli la societat coral *Euterpe* lo 1 de Juny de 1903. Mossen Cinto ja no era d'aquest mon quan a desdir s'aplaudiren en dit teatre, mereixent los honors de la repetició, ses belles y planyívoles cantades:

Partida es Catalunya
per l'aspre Pirineu;
peró son brás no allunya
los cors que lliga Deu.
De França o be d'Espanya,
uns y altres som germans;
no'l trenca una montanya
l'amor dels catalans.
Del Canigó en la cima,
tot l'any lo cel hi viu;
lo nostre cor l'estima
com los aucells son niu.

Aixis s'acabá eixa compenetració d'un quint de segle (1880 a 1903) entre los dos representants de la inspiració poética y musical, de la generació que s'extingia ab la centuria XX.ª Al honrar ara llur recort, crech cumplir ab un deute sagrat ab los qui's presentan en lo segle XX, continuadors de la civilisació y cultura de nostres passats.

FRANCESCH CARRERAS Y CANDI.

JACINTO VERDAGUER I LA LLENGUA CATALANA

Erròniament, a nostre humil jui, han classificat les llenques en aspres i dolces, car en si totes tenen aspror i dolcesa. I aqueixes depenen de la inflexió i dels vocables.

Es segons qui parla o escriu.

La imponderable obra del poeta Verdaguer, que en aquestes pàgines homenatgem, és un exemple de ço que acabem de dir.

Aital personalitat és l'abella del rusc de les lletres catalanes que més mel ha brescat.

ANTON FARGAS I BATLLE.

L'OBRA D'EN NICOLAU

Si l'obra gloriosa del mestre Nicolau pogués ésser escampada arren del món; si les institucions corals fossin en quantitat com les grans orquestres de concerts, *La mort de l'escolà*, *Divendres Sant*, *Teresa*, *La Mare de Déu*, *El noi de la mare*, *Capitant*, haurien ja recorregut triomfalment totes les grans sales de concerts, i la fama de son autor il·lustre seria universal.

Certament que res puc dir jo ara, que no hagi estat dit mantes vegades, respecte d'En Nicolau i la seva producció; mes no serà això obstacle que'm privi de patentitzar la fonda admiració, l'emoció pregonada que s'assenyoreix de tot mon ésser, en sentir novament qualsevol de les obres abans esmentades.

Hom no sap quina cosa admirar més: si la serenitat, la lògica del procediment constructiu, si l'equilibri absolut o la meravellosa facilitat de la tècnica esplendorosa, desplegada pel Mestre en les seves obres. Podria citar aquí infinitat de fragments, més ben dit, tots els fragments de les obres d'En Nicolau (que, un per un, tenen qualitats que deurien ésser conegudes en detall), mes aquesta seria una tasca més pròpia d'una conferència amb il·lustracions musicals. En citaré, doncs, un de sol, que'm sembla serà recordat, al llegir-me, per tots els quins coneuguin la «glossa» de la cançó popular *La Mare de Déu*; em refereixo a la darrera aparició del tema autèntic popular, quan el compositor el confia a les veus cristal·lines dels infants: *La Mare de Déu, quan era xiqueta...* La troballa que'ns ofereix En Nicolau amb el maridatge de la melodia, en la menor, sobre un fons armònic en *fa* major, constitueix una sorpresa inefable, un veritable regal per a l'esperit. I és que En Nicolau posseeix un do inapreciable, del quin en resten òrfens tants i tants compositors de tots els temps; la sensibilitat exquisida del sen Art acciona directament sobre la sensibilitat de l'oient i heu's aquí realitzat el miracle de la comunió entre el creador i el perceptor, mercès a l'eficàcia d'aquella tècnica extraordinària, sempre posada al servei d'una musicalitat privilegiada i produint conjuntament l'obra d'Art, d'un acabat d'absoluta perfecció.

Tinc de confessar sincerament, que quan miro i admiro als estimats amics Millet i Balcells dirigint les obres d'En Nicolau, desperta en mi un sentiment de gelosia; la gelosia que'm causa el veure com ells poden, sempre que ho volen, rebre la unció espiritual d'aquelles obres excelses, puntals els més fermes de la reputació immarcescible de les nostres institucions orfeòniques a l'ensem que de la escola musical de Catalunya, en tant que jo, director d'Orquestra, estic absolutament privat de gaudir-ne en la direcció de les obres d'En Nicolau, per no haver aquest consagrat al creure de la música simfònica ni un sol minut de la seva maturitat de creador. I la recansa que'n sento és més intensa, per quant, coneixent les altíssimes qualitats del Mestre i son domini absolut de la tècnica instrumental, pressento les belles coses que sabria dir-nos, si volgués un dia expressar el seu sentir en el riquíssim llenguatge orquestral.

Mestre Nicolau; Mestre meu! Vos qui amb les vostres sapientíssimes ensenyances m'haveu posat en condicions de poguer fer quelcom de profitós per a l'Art i els artistes de la nostra terra; Vos qui ens haveu llegat, en vida, els més admirables models de Poema coral català, vullgueu, vos prego, completar la vostra tasca donant-nos el model de l'obra simfònica catalana, que, de vostres mans eixida, seria model de sapiència i de sensibilitat, i font de la futura riquesa de l'Art simfònic català, en quina s'abeuraria furturós l'assedegat jovent músic que avui cerca endebades el seu Nord. I si això feu, en arribar la vostra hora, haureu complert abastament la vostra missió sobre la terra: la de «seny ordenador de la música catalana».

J. LAMOTÉ DE GRIGNON.

Ciutat, març de 1922.

Un dels nostres més coneguts i més depurats escriptors va oferir-me, l'altre dia, una certa revista (m'apresso a dir que no era catalana). I em digué, una mica irat: «Mireu el que fan ara!»

Hi havia, en la susdita revista, ultra treballs literaris, dibuixos i fins música. Tot, però, expressava, innegablement, un idèntic *matís*. Tot era *gauche*...

Més que produccions pròpiament dites, allò eren desitjos, balbuïcs. Fullejant l'esmentada revista, vaig pensar en els següents mots d'Igor Strawinsky: «Esdevé una pura joia per a un músic el fet de poder gaudir de la interpretació d'una obra el caràcter de la qual apareix tan franc (es refereix a una producció de Tchaikovsky darrerament interpretada a Londres), en un moment durant el qual és fàcil descobrir tants homes que no essent ri senzills, ni innocents ni espontanis, recerquen, amb tot, en llurs obres, la simplicitat, la *pobresa* i l'espontaneïtat.»

Strawinsky es refereix, segurament, al fals *primitivisme*.

No volem atacar ni defensar cap tendència determinada. El camp d'acció dels artistes — dels artistes creadors — és, evidentment, vastíssim. Però volem, això sí, expressar una preferència: i és que, entre una *suggestió* i la realització completa, victoriosa, d'aquesta mateixa suggestió, escollim, naturalment..., la cosa realitzada. En altres mots: entre el barboteig i la cosa concreta, plasmada, lluminosa, escollim, ja no cal dir-ho, la cosa concreta, la cosa ja ben vista i ben sentida i, demés, ben expressada.

Ara bé: si ens plauen, si admirem sincerament les produccions de Verdagner i les d'Antoni Nicolau és, sobre tot, perquè, ultra ben pensades i ben sentides, apareixen, demés, bellament, ricament i completament formades i expressades. D'aquí, sens dubte, llur valor i llur encís.

F. LLIBRAT.

EL MESTRE ANTONI NICOLAU

Es i ha sigut sempre un home de bondat i un home de cor. També un home de voluntat i de poderosa intel·ligència.

Resseguí la seva vida artística. Es la vida exemplar d'un gran educador: d'un educador serà i amorós ben conscient de la seva alta i delicada missió.

Cap actitud de revolta en ell; cap deix d'agressivitat. Recolliment i estudi; persistència i afany perenne de perfecció; sentit profund i humà de les coses i fina penetració; ponderació exquisida i visió elevada i ampla; veu's aquí les seves característiques.

Tot això dins una ànima de poeta amb un foc intern cremant sempre. Tot això dins una ànima d'enamorat i de fervent que estima i comprèn les coses pures del cel i les senzilleses de la terra amarades de la sava de la raça. Tot això amb un esperit agut i sensible que el situa, a l'home i a l'artista, sempre en un pla d'infinita grandesa. Tot això amb un cor generós i equànim que sap estimar i sofrir noblement sense vana ostentació, sense exteriorització aparatosa, amb elegància suprema. Tot això amb una intel·ligència clara i oberta a tota nova iniciativa, disposta a tot ideal de joventut mentre la llum d'alguna suprema virtualitat els acompanyi.

L'home i el músic, l'home i l'artista il·luminat fosc sempre. Cremant tota hora dins el foc sagrat d'una mateixa fornall. L'un dóna idea de la mida i de la valor de l'altre.

El seu talent musical és innegable i les seves obres corals són un monument immortal aixecat a la nostra espiritualitat i als sentiments pregons de la terra.

La influència extraordinària que ha exercit el mestre Nicolau en la cultura musical del nostre poble no ha sigut encara ponderada com és mereix, perquè la seva obra portentosa, recollida i abnegada, no és encara coneguda de tothom. Ella resta reclosa sota el temperament

seriós i modest d'aquest home avui per tants conceptes venerable.

Una obra li resta a fer al mestre Nicolau, i és aquesta el redactar, a la manera que ho féu Rimsky-Korsakoff, les memòries de la seva vida musical. Ell podria, com ningú més, deixar consignada en pàgines memorables tota la història del nostre magnífic renaixement musical.

Es una obra que deu fer-se imprescindiblement, i cap altra autoritat com la del mestre Nicolau podria donar tanta de valor i tant d'interès a una obra així.

JOAN LLONGUERAS.

Febrer del 1922.

LA PROSA POÈTICA DE MOSSÈN CINTO

Mossèn Cinto, poeta *per se* i educat en plena naturalesa, sentia el murmur dels rius, la remor de les onades i el cant dels aucells; sorprenia el misteri dels avencs i dels fons dels estany, penetrant-hi amb mirada d'àliga i fantasia somnadora, com raig de llum subtil, lliscant sobtat entre les tenebres. Amb ajuda d'un vocabulari riquíssim, que farà d'ell el clàssic per excel·lència, descrivia les particularitats del terror d'una manera escultural, portant talment al lector pels cimals alterosos dels Pireneus, per la riallera plana de Vich o per la Judea estèril i pedregosa.

Al ressenyar la vinguda de la primavera, observada per ell tantes vegades a la plana de Vich, diu:

«Vos heu escaigut mai a montanva i en alguna masia emboscada quan apunta la primavera? La endolada merla, aucell que per ser lo primer de cantar anomenen en la Guilleria l'aucell solitari, desde un xaragall fa sentir tot plegat son xiulet de flubí de pastor; sa cançó es ben curta, no té més que dues o tres notes; mes no triga a respondre-li el cucut, dient a veus altes lo seu nom desde'ls arbres que borronen. Tot seguit, l'aucell de Sant Francesc, com si vingues de sentir la seva lliçó espiritual, se'n puja, se'n puja cel amunt cantant a Déu son himne del mati. Les intrèpides orenetes no triguen gaire a arribar de son llarg viatge i joïoses de tornar a llurs nius i de reveure ses rodalies anyorades, comencen frisoses ses anades i vingudes, ses corredisses, dances i giravolts de balladora esbojarrada. Lo pinsà piteja en la coronissa, lo pigot assahina en la roureda, i la perdiu escotxeja en l'aubaga, cercant entre les farigoles un recó per niar; i allí baix, al peu de la font murmuriosa, entre la verdissa i lo bosch, lo rossinyol assaja sa primera cançó, la més bonica que'ls homes jay! podem sentir en aquesta vall de llàgrimes.»

En la *ermida del Mont* descriu les caramelles, quadro vibrant de vida, en el *Diari d'un pelegrí a Terra Santa* versa a dolls l'arrobament místic.

Admira el fervor religiós de que està posseït, que li fa dir: «Per mi, humil cigala dels boscos de Catalunya, grillet que aprengui a cantar entre'ls terrossos de la Plana de Vich, demeré la benedicció per mes pobres cançons i la gràcia de saber beure la poesia, una gota que sia, en la sagrada font del Cor de Jesús, on ell begué la més alta que s'ha escrit sobre la terra.»

Al trobar-se davant dels Alps exclama: «Catalunya estimada!; com me persegueix ta hermosa imatge per tot arreu, i com les montanyes més altes d'Europa me fan pensar ab les teves, i com les primeres bel·leses de la creació, me fan anyorar i estimar tes inestimables bel·leses! ¡Oh, Montserrat, Montjuich, Montseny i Canigó! Jo us veig passar, un darrera l'altre, davant mos ulls, que ploren d'anyorament, i vostre dolç recort s'uneix a la calitja per distraure'ns de la enllernadora vista del Gungfrau, vestit de glaç, i del Montblanch, coronat de neus eternes, que guaita per damunt de totes les serres veïnes, com un pastor que vetlla son blanc remat que blanqueja entre la boira.»

Sempre el veureu enamorat de Catalunya: quan no la canta directament, l'exhala melangiosa com sospir sortit del fons del cor, al trobar-se lluny d'aquí.

Per això és el gran poeta que més glòria ha donat a Catalunya.

R. MARTÍ I CODOLÀ.

CATALUNYA GRÀFICA

Any I

Núms. 8 i 9

9. M. 11

A la Begona de Catalunya

Nesde exes alter cimes que gran es la estivalda,
Verge de Montserrat,
es lo mantell esplendit de Begona coronada
de nostre Principat.

Cobrinten com ab l'ala de vostra providencia
puig son son angel bo;
cobriu ser tres germans caríssims, València
Mallorca y Ibragó.

Donau abrigh a'Espanya, la malmenada Espanya
que ahí abrigh a' mitx mon,
y avuy es com lo cedre que ven en la montanya
de coronar son front.

Mer gran es que la Europa, mer gran es que la terra
lo vostre mantell blan,
a' aquell que s'hi soplaja y a' aquell que s'en desliva
dauor abrigh si un plau.

Dius que no pots treballar,
 dexa que Déu te treballe,
 fà més Ell en un moment
 que tu en dies y setmanes,
 y si Ell te vol en lo llit
 estígha a mans besades,
 com lo ferro en la fornal
 y en l'obrador les estàtues,
 y en la terra 'l grà de blat
 d'hon han d'eixirne les garbes.

JACINTO VERDAGUER

(De la col·lecció de Joan Battle).

TRASLLACIÓ DE LES RELIQUIES DE SANTA EULÀRIA

Santa Maria del Mar,
 tu qu'estàs de peus en l'aigua,
 quina olor de lliri blanc
 se sent avui en ta platja!
 No és olor de lliri, no,
 qu'és el Còs de Santa Eulària.

Aqueix Lliri blanc i pur
 Barcelona se'l voldria;
 son Bisbe'l vol trasplantar
 del Tàber bell en la cima,
 sota l'altar de la Seu,
 en el redós de sa Cripta.

Aqueix Lliri blanc i hermós
 ja és al mitj de Barcelona.
 Veniu-lo tots a olorar;
 veniu a cantar sa glòria;
 de gerro li fa la Seu,
 son àbside de Corona.

JACINTO VERDAGUER, PVRE.

La present poesia fou composta expressament per la *Garlanda Històrica de Catalunya* arrenjada per En Francisco Flos i Calcat, que CATALUNYA GRÀFICA té'l propòsit de publicar en la forma que cregui més convenient, com a especial obsequi als seus sots-cryptors.

Volcia del Riv

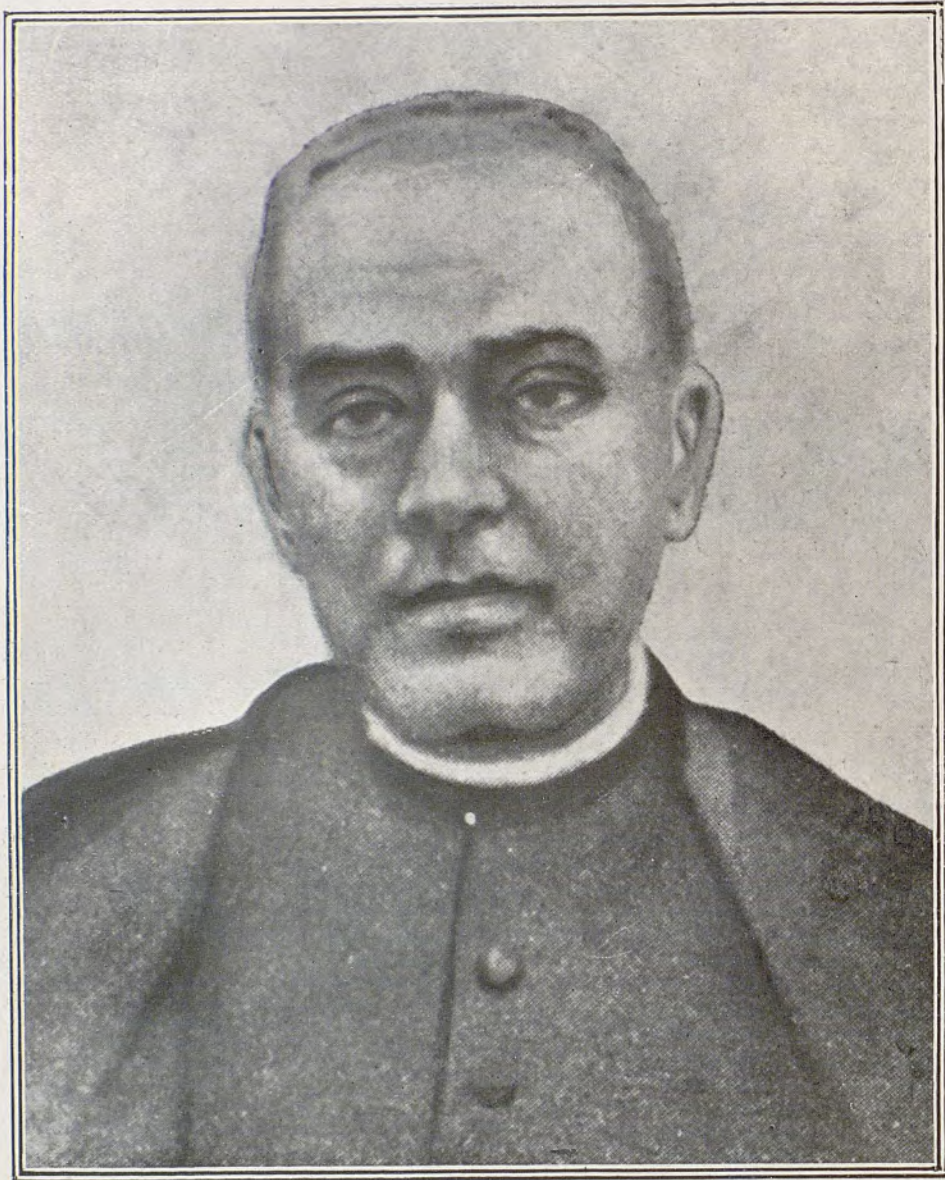
BALADA

N'eren tres ninetes
que de bon matí
rentaven bugada
allà a vora el riu.
Traginers passaven
llavors pel camí,
i a la més grandeta
digué el més petit:
— Si vols polla d'aiga
venir-t'en amb mi;
portaràs xinell·les,
mostrejats tapins,
faldilló de seda,
ret de carmesí. —
Girant-s'hi d'esquena,
li respon així:
— Si tu no m'agrades,
menys això que dius. —
I a la mitjancera
ja li varen di:
— Si vols polla d'aiga
venir-t'en amb mi;
portaràs sibelles
de trenta florins,
anells d'esmeragda,
penjois de rubins. —
Girant-s'hi d'esquena,
los respon així:
— Si tu no m'agrades,
menys això que dius. —
I a la més petita
comencen a di:
— Si vols polla d'aiga
venir-t'en amb mi,
en coixins de ploma

passaràs la nit,
en un llit de plata
de pilans d'or fi. —
La nina, aixecant-se,
gojosa los diu:
— Pujau-me a la mula,
que jo hi vull venir. —
Tot marxant li'n deia
lo més aixirit:
— No som, no, llenyaires,
que anem a tragi,
que tots tres som patges
del comte N'Enric,
que temps ha buscàvem
per posà al seu llit
del pla de muntanya
la flor més gentil. —
L'endemà passava,
allà a vora el riu,
guarnida una núvia
com mai s'haja vist.
— ¿Qui és aqueixa dama,
de brodats tupins,
faldilló de seda,
ret de carmesí,
anells d'esmeragda,
penjois de rubins,
rotllada de patges
a dalt d'un rocí?
— Ahí era amb vosaltres
que rentava aquí;
i avui és la dona
del comte N'Enric.

JACINTO VERDAGUER.

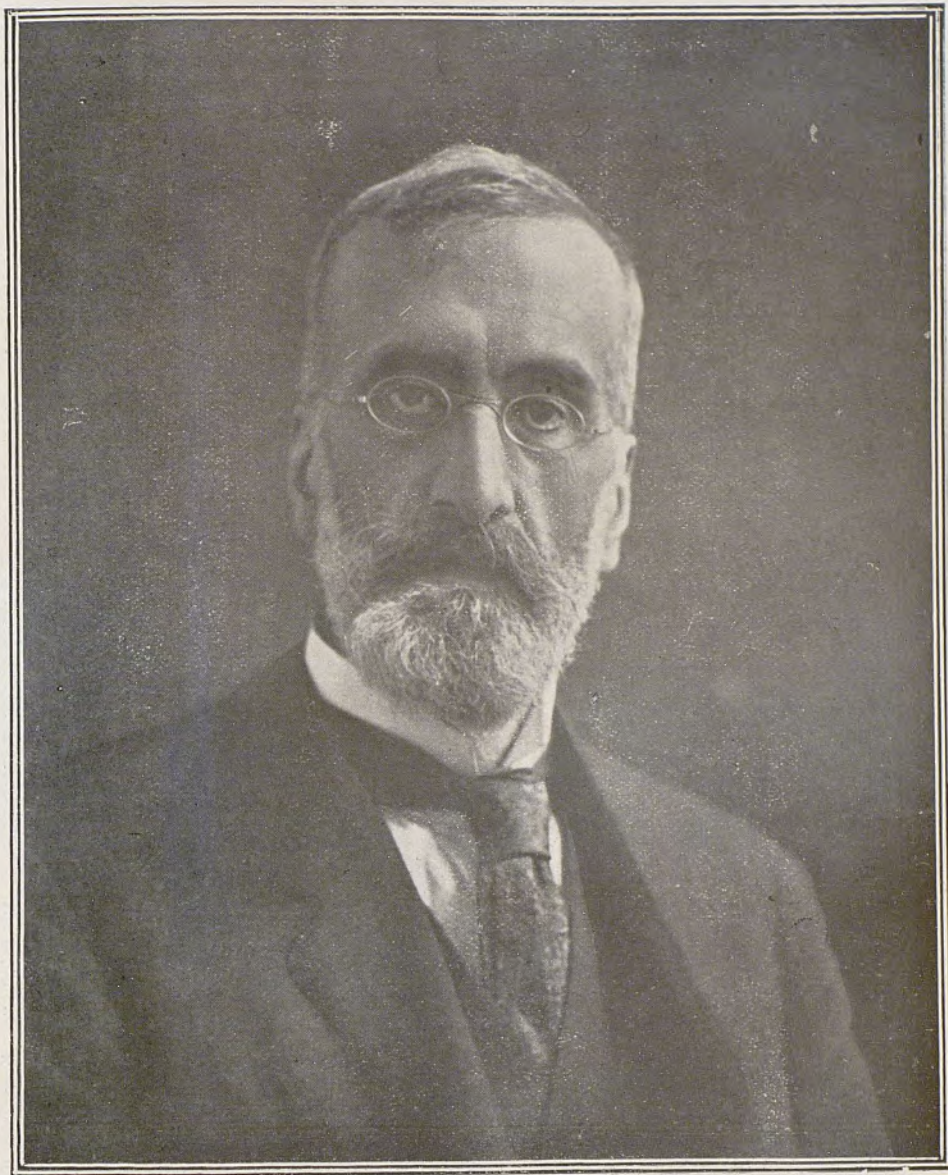
(De la col·lecció de Joan Batlle.)

L'eminent poeta Mossèn Jacinto Verdaguer

*Aguent mon ab ier caricièn
un cladre en que ab ma cruel
no's va robant ter delicièn
que 'ns esperan en lo cel.*

Jacinto Verdaguer Jr.

L'eminent mestre Antoni Nicolau

*Les pueres d'en Verdagner són
un element de progrés per a l'art
nostre: exigim en la seva interpre-
tació musical una llegítima catala-
nitat.*

A. Nicolau

LA MORT DE L'ESCOLÀ

(Tal com era abans de posar-la en música el mestre Nicolau

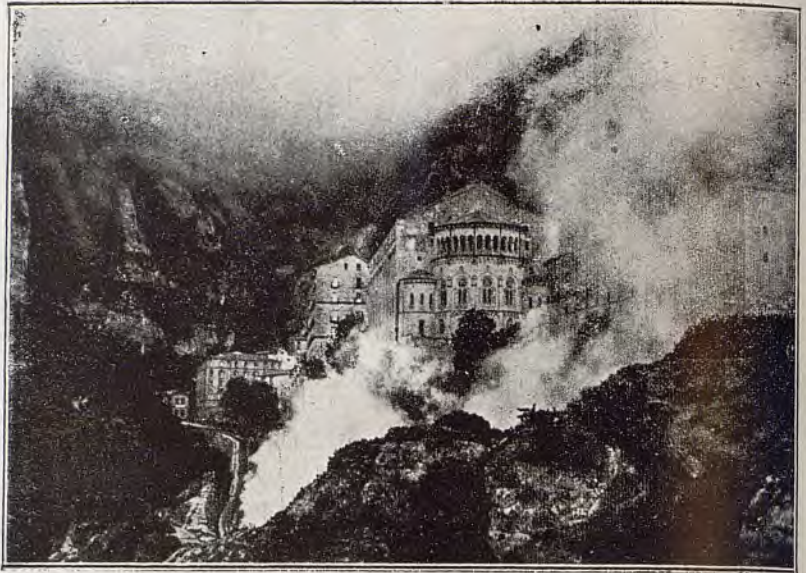
A Montserrat tot plora,
tot plora d'ahí ençà,
que allí a la Escolania,
s'es mort un escolà.
La Escolania, oh Verge,
n'és vostre colomar;
a aquell que ahí us cantava
¿qui avui no'l plorà?

En caixa blanquinosa
mirau que hermós està,
n'apar un lliri d'aigua
que acaben de trencar.
Té'l violí a l'esquerra,
que solia tocar,
lo violí a l'esquerra
l'arquet a l'altra mà.

Sos companys de cobla
lo duen a enterrar.
Lo rossinyol salmeja,
salmeja més enllà;
quan veu la Escolania,
calla per escoltar.
Lo cant de les absoltes
comencen d'entonar;
lo primer vers que entonen
del cel sembla baixar,
lo segon vers que canten
se posen a plorar.
Lo mestre de la cobla
los aconorta en va,
les fonts ja no són rieres,
i les rieres mar.

Oh patjes de la Verge,
bé teniu de plorar,
al que millor cantava
venint de soterrar.
Los monjos també ploran,
sols canta un ermità,
sentint cantar los Angels
i amb ells lo nou germà,
aucell d'ales obertes
que cap al cel se'n va.
Mentre ell canta pels aires
lo violí sonà.

JACINTO VERDAGUER, P.VTC.

Mossèn Cinto, l'immortal poeta, era un entusiasta i fervorós devot de la verge moreneta, Nostra Senyora de Montserrat, i al ensems un enamorat de la històrica muntanya; per ço hem il·lustrat el present número amb unes ben triades vistes del susdit sagrat lloc, degudes al nostre bon amic i company en Zerkowitz.

Totes elles són ben artístiques palesant una vegada més la traça i el saber fer del nostre excel·lent col·laborador fotogràfic.

El que per primera vegada visiti la santa muntanya es queda parat a l'entrar al recinte del monestir, contemplant l'hermosa vista representada ací en la part superior. En primer terme l'anomenada obra nova for-

mada per l'absis i l'escolania recolzat tot a la sombra d'agudes penyes, amb les runes de les que foren ermita de Sant Dimas i de l'anomenada del Diable que tan important paper jugà en la més formosa de les nostres llegendes. El conjunt embolcallat ben sovint per les boires a manera de núvols d'incens es marvellós. No deixa tampoc d'ésser ben formós el conjunt del monestir que representa la fotografia inferior. Abdues serveixen d'escaient marc al senzill i enternidor poema de «La Mort de l'Escolà» que tan be ha sabut expressar musicalment i ha fet sentir de manera corprenedora el nostre músic el Mestre Nicolau. — J. G.

Vista de Barcelona des de St. Ramon

L'Oda a Barcelona

Mossèn Verdàguer és fins ara el poeta que més bé ha cantat les grandeses de la nostra Barcelona. Les grandiloqüents estrofes de l'*Oda a Barcelona* en què el poeta profetitzava vint anys enrera la gegantina creixença de la nostra ciutat, per sempre més se us queden gravats amb tanta força al cervell per lo molt justa que és la visió i per la senzillesa amb què és presentada.

L'alt Tibidabo, roure que sos plansons domina,
és la superba acrópolis que vetlla la ciutat;
l'agut Montcada, un ferro de llança gegantina
que una niçaga d'hèroes clavada allí ha deixat.
Ells sien, ells, els termes eterns de tos aixamples,
dels ròncs murs a trossos fes-ne present al mar,
on d'un port sens mida seran els braços amples
que el puguin amb sos boscos de naus empresonar.

.....
Junyits besar voldrien tos peus amb ses onades,
esclaus de ta grandesa, Besòs i Llobregat,
i ser de tos reductes, tronerer avençades,
els pits de Catalunya, Montseny i Montserrat.

Quin esperit més modern hi batega en aquests versos alexandrins! Per això, perquè la sentia la vida moderna, amb les seves titàniques lluites, va poguer profetitzar la colossal transformació, el prodigiós eixamplament de la nostra Barcelona.

Aqueix esbart de pobles que viuen en la costa
són nimfes catalanes que et venen a abraçar;
gavines blanquinoses que el vent del segle acosta
perquè amb tes ales d'àliga les portis a volar.

Aquesta hermosíssima poesia és una de les de més

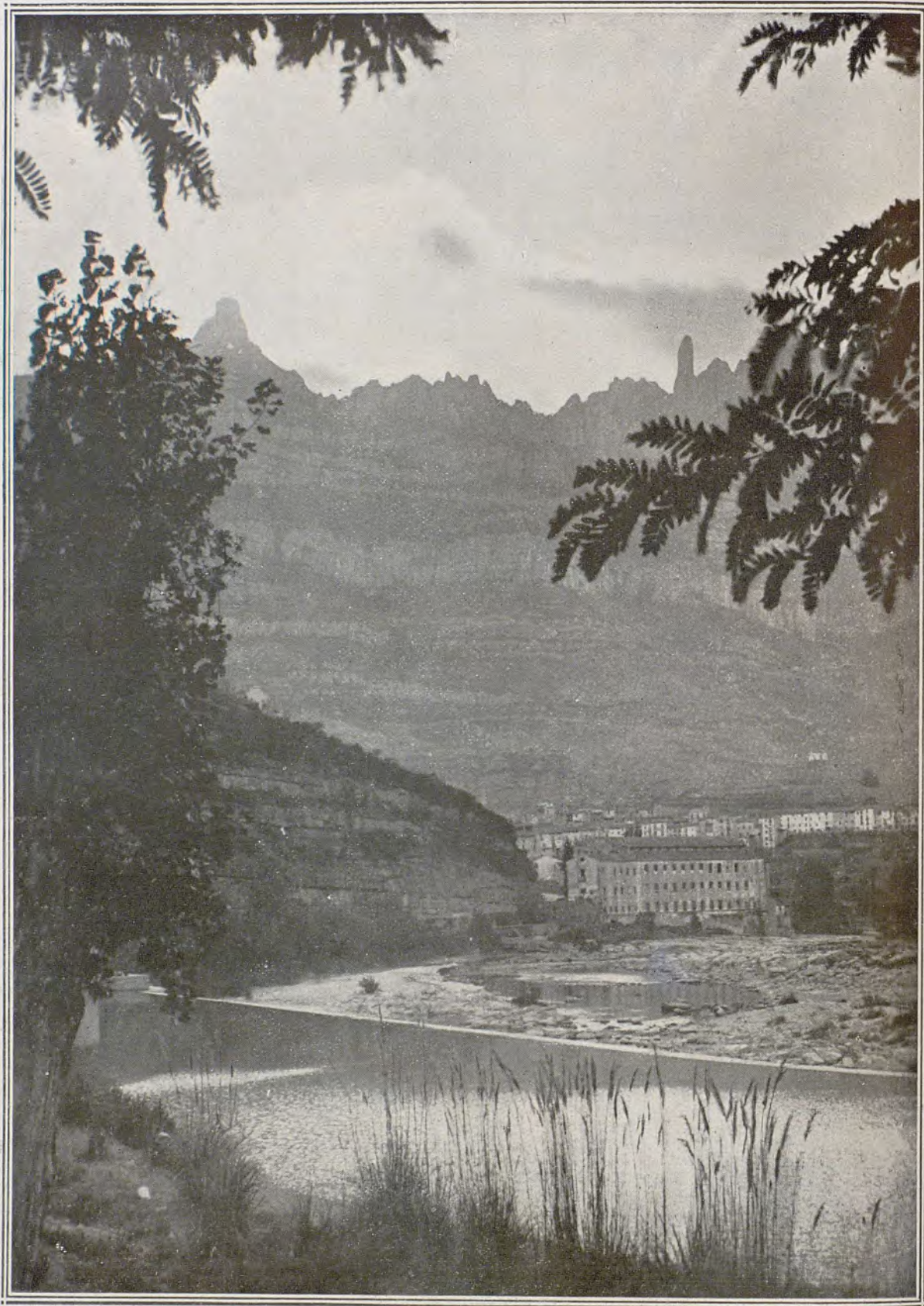
història de mossèn Verdàguer, la més coneguda de tothom i que fou premiada en els Jocs Florals de 1883.

En dit any l'Ajuntament ne féu una tirada de cent mil exemplars. Fou reproduïda per la *Revista Literaria* (maig de 1887), pel *Semanario de Mataró* (24 de juny), *El Ampurdán* (7 juliol), *La Veu de Montserrat* (10 de juny), *Las Provincias*, de València, i per altres periòdics i revistes. La traduí al francès D. Joan Vilarrasa, al rumà el professor de llengües Joan Daup. D. Joan Baradat ne publicà una traducció en prosa castellana en *El Comercio de Manila* (8 de novembre de 1883), i fou publicada en fascicle a part amb vers castellà, amb l'original al costat, precedida d'una sentida lletra a l'autor, per D. Francisco Mas i Ortet, en la impremta «La Oceanía Española» de Manila. D. Josep Carulla ne publicà la primera traducció castellana en *La Civilización*. A més, nostres compatricis d'aquella ciutat enviaren a l'autor una magnífica corona d'argent batut, que li fou entregada el vespre del 3 de desembre de 1884 per una nombrosa comissió d'artistes i escriptors catalanistes, acompanyant la persona que, havent rebut la joia de mans dels mateixos donadors, ne fou portadora. Mossèn Cinto, reconeixent-se indigne de tal corona, la anà a portar a la Verge de Montserrat, donant-ne compte *A s catalans de Filipines* amb eixos mots que traïem de la poesia que amb aquest títol els envià:

*Sol l'endemà pujava, i a peu, aquesta serra,
i posant a sos peus lo ric present,
digui a la Verge Santa: — Reina de nostra terra,
vostres fills vos la envien d'Orient...*

El premi extraordinari i doble que obtingué aquesta oda és el que li concedí l'Excm. Ajuntament de Barcelona, presidit per l'inoblidable Rius i Tauler, acordant, en sessió de 8 de maig de 1883, fer-ne una edició de cent mil exemplars, i, en Consistori del 19 del mateix mes, regalar-li una gran medalla d'or.

DELS BELLS INDRETS DE CATALUNYA

Montserrat. — Efecte de llum vora Monistrol-vila

Fot. Zerkowitx

Contemplant el bressol de Mossèn Cinto

Entre cristalls et guarden
com joia d'or,
de fusta ets fet, et corques
i ets un tresor;

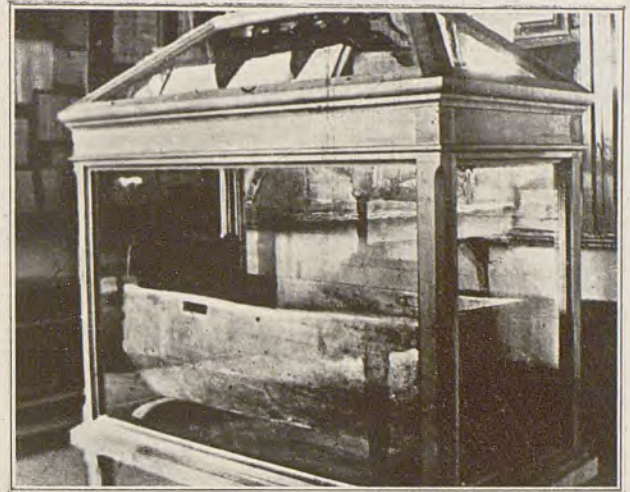
ta senzillesa esguardo
pietosament
i com corcer galopa
mon pensament;

el teu gronxà és a l'hora
dolçó i amor
i ets tu que així vetllaves
sos somnis d'or.

La terra tu il·lumines
com un estel,
apar que en ton clos tanquis
un tros de cel;

i et veig com flor divina
plena d'encant,
amb el perfum del riure
i el plor d'un sant.

FLORENCI CORNET.

El bressol de Mossèn Cinto

Museu diocesà de Vich.

L'apòstol de Catalunya, l'eminent Verdaguer, el genial cantor de les glòries de nostra pàtria que havia fet arribar a tot arreu les vibracions de la seva inspirada lira i la fama de les seves virtuts meritíssimes, ben morí en l'hermosa fondalada de Vallvidrera on el poeta havia cercat inspiracions pel seu poema dedicat a Santa Eulàlia; en aquella frau encantada on hi ha un rossinyol per cada arbre i una cantúria per cada flor, des d'allí va volar al cel el poeta insigne, despedint-lo amb sos raigs el sol moridor i rebent les alenades de l'alterós Montserrat, tron i altar de la Verge catalana, font d'inspiracions pel gran místic i amor dels seus amors puríssims.

En tes inspiracions fores un geni;
en tos passos pel món fores un sant.
Tes obres grans vares baixar als homes,
i al cel vas enlairar els teus penars.

Quina honra sento en conservar tos llibres
i en recordar que t'he besat la mà!

R. SURIÑACH SENTIES.

El mestre Nicolau i l'Orfeó Català al Gran Teatre del Liceu

QUARESMA 1902

La fotografia que ací publiquem representa el moment solemne de cantar l'Orfeó Català per primera vegada la Novena Simfonia de Beethoven, dirigit pel nostre mestre Nicolau en el Gran Teatre del Liceu, durant els concerts de Quaresma del 1902. Fou un dels actes més importants i dels que'n guardarem sempre grats records tots els que tinguérem la sort d'assistir-hi. Poques vegades es presenciaren festes de patriotisme i cultura d'una faisó tan entusiasta i corpredora.

Aquells concerts marcaren ben bé la marxa ascendent de la nostra primera entitat popular L'Orfeó Català.

POESIES DE MOSSÈN JACINTO VERDAGUER

Quan vens de combregar

I

Quan vens de combregar
 dus de la font sagrada
 un vas d'aigua emmelada.
 En eix licor puríssim
 se t'ha donat l'Altíssim:
 quan vens de combregar
 no el deixis pas vessar.

II

Quan vens de combregar
 escrini ets de la joia
 del cel més benicòia.
 El món te la vol pendre:
 procura-la defendre.
 Quan vens de combregar,
 no et deixis pas robar.

III

Quan vens de combregar,
 surts del convit angèlic
 on Déu se t'incorpora.
 Qui passi per ta vora,
 d'aquell aroma cèlic,
 quan vens de combregar
 se'n senta perfumar.

IV

Quan vens de combregar,
 a qui et fa companyia
 diràs: «Fill de Maria,
 que amb Vós jo visca i mòria.»
 I al colom de la glòria,
 quan vens de combregar,
 no el deixis escapar.

* *

Com passarrell solitari
 presoner en gàvia d'or,
 jo us veig a dintre el Sagrari
 presoner de vostra amor.
 En eixa presó tan bella
 prop de Vós posau-me pres,
 i tancau-ne la portella
 perquè no en pugui eixir més.

¿Què és la vida?

I

¿Què és aquesta vida
 sinó una mentida,
 anar
 i venir,
 penar
 i morir?

Anar per la ditxa,
 trobar la desdixta;
 anar per les flors
 de les clavellines,
 trobar les espines
 de tots los dolors.
 Es la vida humana
 de la mort camí,
 herba que flori
 damunt la fossana.

II

¿Què és aquesta vida
 sinó una mentida,
 anar
 i venir,
 penar
 i morir?

Pels justos és llarga,
 per los sants amarga,
 per tots és la prova
 d'una vida nova,
 que si és feliç,
 es diu paradís.

Entre flors

Encara és petit, petit
 l'Infant de la Glòria;
 petit com un lliri blanc,
 bell com una rosa.
 La Verge sembla'l roser
 quan al braç el porta,
 quan el porta vora'l riu
 a esbandir la roba.
 Per esbandir-la millor
 sobre l'herba'l posa
 entre mates d'iris blau
 i margaridoies.
 L'Infantó somriu,
 la Mareta plora.

Gira al Fill dels seus amors
 sos ulls de coloma,
 cada volta que s'ajup
 a la rentadora.
 El veu en somni suau
 com dorm i reposa
 al peu d'un arbre d'encens
 que li fa bona ombra.

De genolls un Serafi |
 sos cabells esflora;
 voldria besar son front,
 voldria i no gosa,
 veient que en son jaç florit
 l'amor el deixonda,
 fent-li estendre sos bracets
 a l'aire del Gòlgotha.

Al pendre'l Ella en els seus
 de mare amorosa,
 la creu estampada ha vist
 en son llit de molsa,
 com firma que'l Déu infant
 en la terra posa.
 L'Infantó somriu,
 la Mareta plora.

Aquesta tan celebrada com-
 posició del Mestre Nicolau, fou
 estrenada en el concert donat per
 l'Orfeó Català, el 9 de març de
 1902 en el Teatre de Novetats.

Una de les estàtues de Monument. — Escultor Borrell

Monument a Mossèn Jacinto Verdaguer

El nostre històric Saló de Cent és el lloc on va ressonar per primera vegada el nom d'En Verdaguer en la festa dels Jocs Florals, presentant-s'hi tot lluint l'airoso barretina a recollir la primera branca de llover guanyada en la poètica palestra; allí fou ungit per l'eminent Mistral com a poeta excels; allí fou obert el plec que contenia el nom de l'èpic insigne, autor del grandios poema que l'ha immortalitzat, quines primeres estrofes vibrants i robustes foren llogides allí, des d'on varen córrer en poc temps tot el món.

JOAN ROCA.

Testa de Mossèn Jacinto Verdaguer
Reproducció de l'estàtua de bronze del monument

Una demostració de que Mossèn Cinto Verdaguer era un geni colossal, fou que darrera la seva carrossa mortuòria va aplegar units per un dolor mateix, als elements de tot un poble, que de comú estan separats per les més oposades divergències de caràcter polític, religiós i social.

Tot Catalunya, tot Barcelona, va deixar de banda en aquells instants les passions, les misèries, que són patrimoni dels homes, tributant a la memòria d'En Verdaguer els honors de que era digne, i donant una garantia de que el seu recort serà perdurable. — D. MAS.

L'estàtua terminal de Mossèn Cinto es de bronze i té 3'50 metres d'alt.

L'altura total de la columna és de 20 metres.

El cos inferior està partit en tres elements, compostos d'uns entaulaments sostinguts per columnetes. En els entaulaments s'hi desenrotllen uns grups escultòrics en baix relleu, relacionats amb la poesia èpica, mística i popular, que són representades per tres estàtues de 2'50 metres al mig de cada element.

El cos inferior té una plataforma circular i entre ell i la columna han d'anar-hi plantats tres llorers.

Una escalinata sexagonal serveix de basament al conjunt. Les pedres de la columna i del cos inferior són de Folgueroles, poble de Mossèn Cinto, les altres són de Montjuich.

Les estàtues son obra de l'escultor Borrell, els baixos relleus són dels germans

El Monument de Mossèn Cinto.—Projecte de l'arquitecte Pericàs

Oslé i el projecte del arquitecte Josep Pericàs.

El monument, com ja sap tot barceloní, té el seu emplaçament a l'encreuament del Passeig de Sant Joan i Gran-via Diagonal.

Faltan 45 mil pessetes per arribar a les 125 mil, cost total a que ascendeix el pressupost aprovat del monument, que sembla condemnat a no ésser terminat. Mes nosaltres creiem amb tota la nostra fe de català fervent i devot del immortal poeta, que'ls nostres companys, millor dit, els nostres representants en la Mancomunitat i en el Municipi realitzaran el petit esforç que cal per a fer que s'acabin les dites obres i així complir el deure de barceloní que tenim contractat amb el genial poeta que millor ha cantat les glòries de la nostra Barcelona profetitzant a l'enxems les seves grandeses.

ELS HOSTES TOLOSENCs — MARÇ 1922

MANCOMUNITAT. — Recepció familiar

Els regidors de Tolouse i els catedràtics d'aquella Facultat de Medicina, acompanyats del tinent d'alcalde En Nicolau d'Oliver i personal de la oficina municipal de Ceremonial i representants de l'Escola Catalana de Metges feren les següents visites:

Quinta de Salut L'Aliança, on foren rebuts pels doctors Girona, Sayé, Sansalvador, Casanovas i Frontera i per la Junta Directiva presidida pels senyors

Torné i Sagarra. Els visitants lloaren molt el funcionament de la institució.

Després es traslladaren a l'Hospital de Sant Pau on els esperaven els doctors Freixas i Ribas, fentse càrrec del funcionament del servei clínic i de laboratori del qual els nostres hostes ne feren grans elogis.

Poc després arribaren al temple de la Sagrada Família on s'extasiaren contemplant el portal del Naixement.

INSTITUT FRANCÈS. — Els doctors de Tolouse presidits per l'embaixador francès

Visitant l'Hospital de Sant Pau

UNIVERSITAT. — Visita dels metges de Tolouse

A les dues foren obsequiats al Majestic amb un dinar íntim per la Junta de la Quinta de Salut L'Aliança;

A la tarda visitaren les obres de l'Exposició i els encontorns de la nostra capital.

A la nit a l'Institut Francès hi hagué concert a càrrec de la senyoreta Fornells i els senyors Toldrà i Buxó. Resultant l'acte dintre de la seva senzillesa, sumament distingit.

A la una de la tarda se celebrà el banquet amb que la colònia francesa obsequià al embaixador de França. Fou sumament discret.

Al dia següent visitaren l'Universitat essent rebuts pel rector.

A la tarda va inaugurar-se l'Institut Francès de Barcelona, Consell de Cent, 333. Fou presidit per l'embaixador, el nostre president Sr. Puig i Cadafalch i demás autoritats. Els catedràtics francesos anaven vestits amb llurs insígnies. Parlaren M. Merimée, director de l'Institut Francès de Madrid, M. Sabatier, degà de Ciències de la Universitat de Tolosa. M. Petit Dutails, inspector general d'ensenyament de França i M. Defrance, embaixador de França en Madrid, vingut expresament per aquesta festa.

Seguidament l'embaixador feu remesa de les insígnies de cavaller de la legió d'Honor a En Lluís Nicolau d'Olwer, d'oficial d'Instrucció Pública a En Rafel Cam-

INSTITUT DE QUÍMICA APLICADA. — Els assistents a la conferència del Dr. Sabatier

El Dr. Paul Sabatier donant la conferència

Dinar ofert pel nostre Ajuntament

ELS HOSTES TOLOSENCs AL TIBIDABO

palans, d'oficial d'Acadèmia a En Leandre Cervera i N'Alexandre Galí. Tots foren molt aplaudits i felicitats. L'acte acabà als acords de la Marsellesa.

A l'Institut Català de Química Aplicada que dirigeix el bon amic Dr. Josep Agell, va celebrar-se un acte d'alta cultura amb la conferència que va donar-hi l'eminent Dr. Pau Sabatier, degà de la Facultat de Ciències i rector de l'Acadèmia de Tolosa.

La sala d'actes s'omplí de notabilitats.

El Dr. Sabatier rebé moltes felicitacions per la seva conferència.

Després fou obsequiat amb un dinar al Hotel Ritz, honorat amb la presidència del Sr. Puig i Cadafalch.

El Dr. Sabatier visità després les diferents escoles establertes a la Universitat encomiant-les efusivament.

Tots els actes resultaren d'entusiasta germanor.

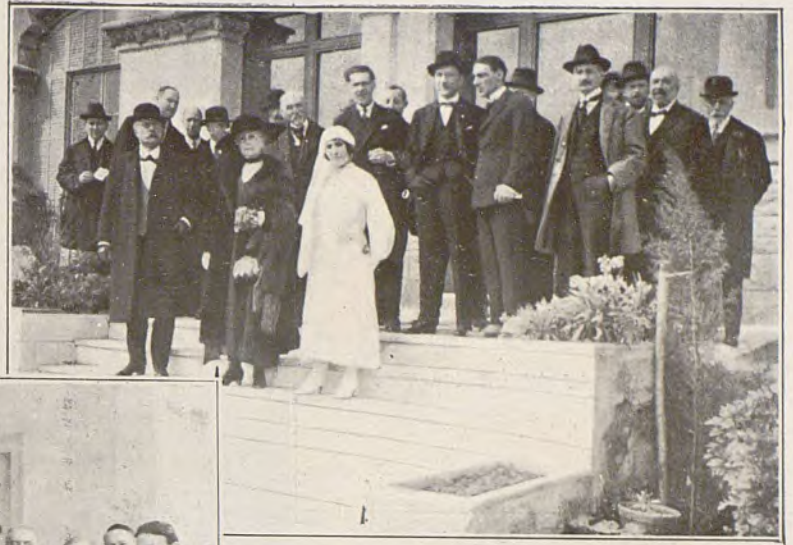
Els nostres hostes visitaren també l'Ajuntament i la Mancomunitat, donant-se en el Palau de la Generalitat una festa familiar que resultà d'un escaient distingit i encisador de veres.

Les fotografies que ací publiquem palesen l'importància de les susdites festes.

Els metges i acompanyants

ELS HOSTES TOLOSENCS
A LA QUINTA DE SALUT
«L'ALIANÇA»

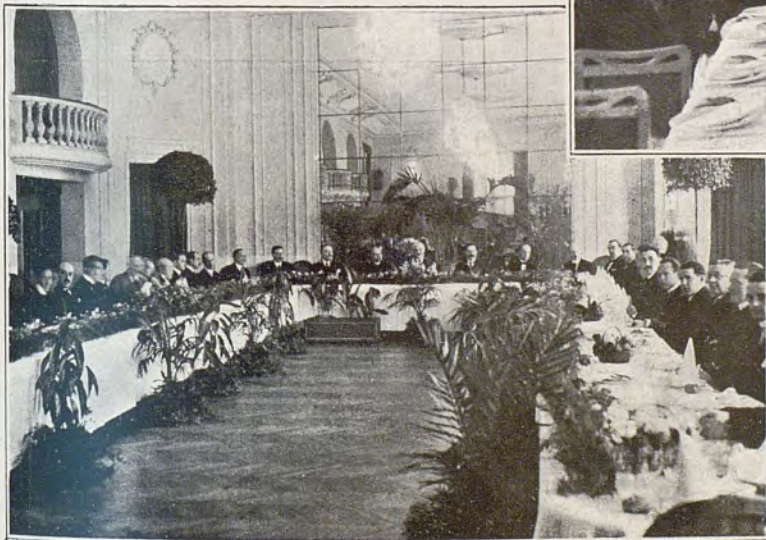
Quinta de la Salut L'Aliança.

Sala d'operacions

Retresc

Dinar celebrat al Hotel Ritz en honor del professor Paul Sabatier amb
motiu de la conferència donada a l'Institut de Química Aplicada

La III Fira de mostres de Barcelona. — 1922

La comitiva oficial entrant a la Fira

SALA DE CENT. — Inauguració
oficial de la Fira.—Presidència.

SALA DE CENT. — Junta
Directiva i Firaires

Fots. Sazaria.

El Sr. Navas exministre italià visitant
el stand del senyor Rocamora

Comitiva oficial visitant
els stands

Interior del stand «Minimax»

Stand de Fill de Miquel Mateu. — Maquinària i ferros

A l'inauguració d'aquesta Fira ultra les nostres autoritats, Junta directiva i firaires, hi assistiren En Carles González Rothwos, delegat de la Fira de Madrid i representant del Govern, el diputat En Benet Díaz de la Cebosa, president de la Confederació Gremial Espanyola.

En Josep Franco Rodríguez, president de l'Associació de la Premsa. En Bernat Martin, vice-president de la Cambra de Comerç, el senyor Carvajal, de la Cambra de la Indústria i En Josep Ayats, de la Fira de Madrid.

En Ferran Suárez de Tangil i de Angulo, comte de Vallellan. En Francesc Quirós, del comitè de la Fira de Gijón i el Director general de Duanes senyor Cominges.

El solemne acte se celebrà a la Sala de Cent del nostre Ajuntament, parlant els senyors Barceló, director de la Fira; Maynés, del Comité i el senyor González

Rothwos, i desseguida formant llüdes comitives es dirigiren cap al Palau de la Fira, fent la visita oficial.

Després i durant els onze dies que la Fira ha restat oberta han sigut molts els visitants nacionals i estrangers que l'han visitada lloant els nombrosos stands per el bon gust en llur instal·lació.

En les fotografies que publiquem hi figuren les instal·lacions més notables.

Les transaccions han sigut moltes i importants, lo que augura un èxit encare més afalagador per la propera del 1923.

Creiem és deure de totes les nostres entitats cooperar a n'aquestes manifestacions del nostre comerç i de la nostra indústria.

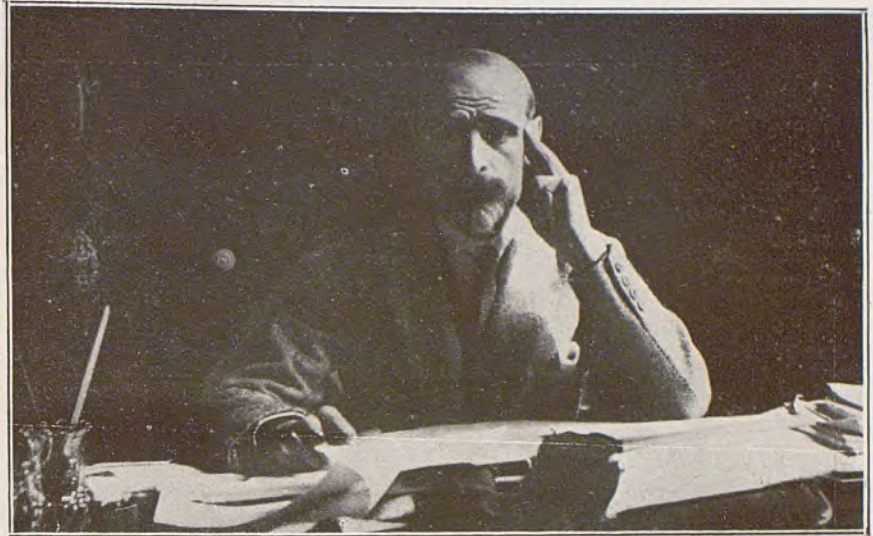
Hi estem tots força interessats. Rebin la nostra enhorabona els individus tots de la Junta Directiva, especialment el distingit amic nostre i activíssim director senyor Barceló.

Stand: F. Masvidal. — Metal·listeria

ELS CATALANS A MADRID

En Francesc Cambó en el seu despatx
de treball

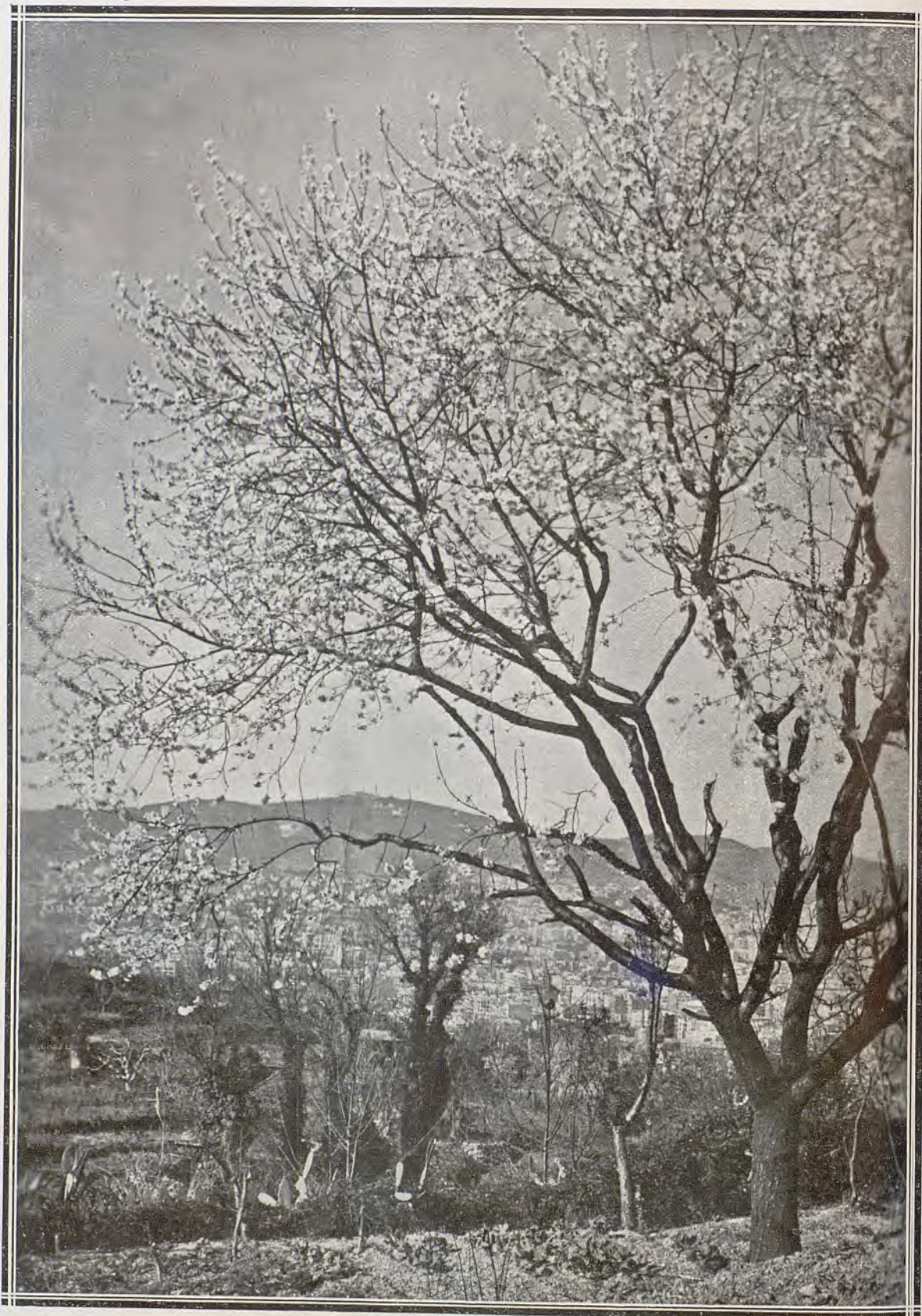

En Bertran i Musitu, sortint del Palau
Reial després d'haver jurat el càrrec de
ministre de Gràcia i Justícia. Es l'únic
que va sense uniforme.

Els representants del Sindicats lliures conferenciant
amb el Ministre del Treball

UN BELL ESGUARD DE BARCELONA

Barcelona vista des del parc de Montjuich

Fot. del nostre amic Zerkowitz

SPORTS

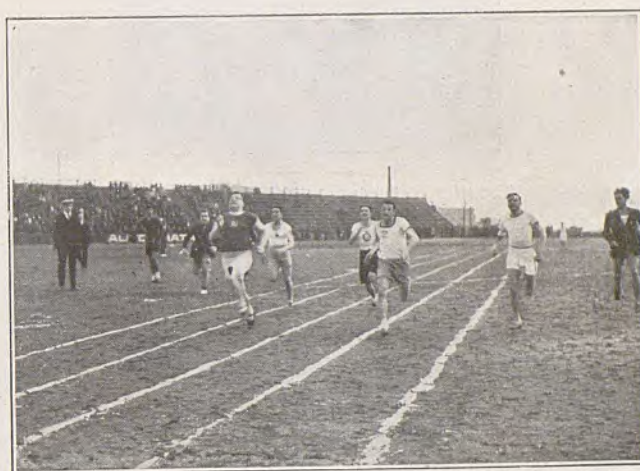
FUTEOL. — Partit entre'ls equips del Espanya i R. C. D. Espanyol, guanyant el darrer

Equip de corda del «C. D. Europa»

Homenatge al Sr. Matas. — Festes atlètiques

Club Marítim. — Regates a la vela. — Copes: Alcalde i Fira de Mostres

LA FAM DE RUSSIA

Trostky, ministre del govern dels soviets

Màxim Gorki ha rebut notícies de l'esforç que Espanya diàriament realitza a favor dels russos famolencs i des del sanatori de Saint Blasien, on es troba curant-se d'una antiga afecció tuberculosa, agravada en els últims mesos, amb la seva estada a Rússia, pels sufriments morals i per una labor grandiosa en pro dels seus compatriotes famolencs, ha escrit al senyor Alvarez del Bayo, a Berlín, enviant-li perquè el transmeti a *El Sol*, el següent manifest:

«Ciudadans d'Espanya:

Alguns milions de russos moren de fam. Tots els dies la fam mata dotzenes de milers d'homes, dones i nois.

El canibalisme s'estén. Fins fa poc menjaven cadàvers; ara han començat a matar els nois i a nodrir-se de llurs carns.

Cada vegada són més freqüents els casos de mares i pares que maten un dels seus fills per a donar de menjar als altres.

Els homes es transformen en feres.

Un poble que creà moltes coses formoses, s'extingeix.

Ciudadans del poble de D. Quixot, el més gran i millor dels cavallers de l'amor a la humanitat; permeteu-me recordar-vos que vivim en el segle XX després d'alguns milenis de practicar la humanitat.

Serà possible que aquesta predilecció no hagi aconseguit millorar-nos? Tindran raó els que sostenen que l'home ésper a l'home un llop?

La Rússia és, no obstant, un tros d'Europa. El seu poble pertany a aquesta minoria de la humanitat que produeix, i segueix produint la més gran quantitat de valors espirituals i materials. La influència d'aquesta minoria en la

Festes populars dites «La sega del blat»

El Dr. Nansen donant la seva conferència en el Trocadero de Londres

vida del món és decisiva perquè cap minoria, per l'hostilitat amb la resta del món fa aquesta minoria.

La família dels pobles d'Europa malgasta les seves energies en una lluita mútua i latent. I els membres d'aquesta família i poble rus estan en estat de completa debilitat; es moren.

Si pensem amb això haurem de reconèixer que l'ajuda entre els pobles és tan útil per a cada un d'ells com perniciosa aquesta enemistat recíproca.

Acudiu, doncs, a ajudar a Rússia, a un poble que ha sofert tant i quina dura experiència és tan instructiva per a tots i quina vida i activitat són tan necessàries per a Europa. — *Maxim Gorki.*»

En altres números de la nostra revista hem escrit i publicat fotografies referents als horrors que la fam causa a Rússia. Avui tornem a fer-ho per a palesar la diferència dels temps d'ara, ço és de guerra i de bolchevisme, amb els temps de la Rússia, dit el graner del món, en que els pagesos cullien i batien el blat, celebrant després formoses festes populars que sols Déu sab quan tornaran.

* * *

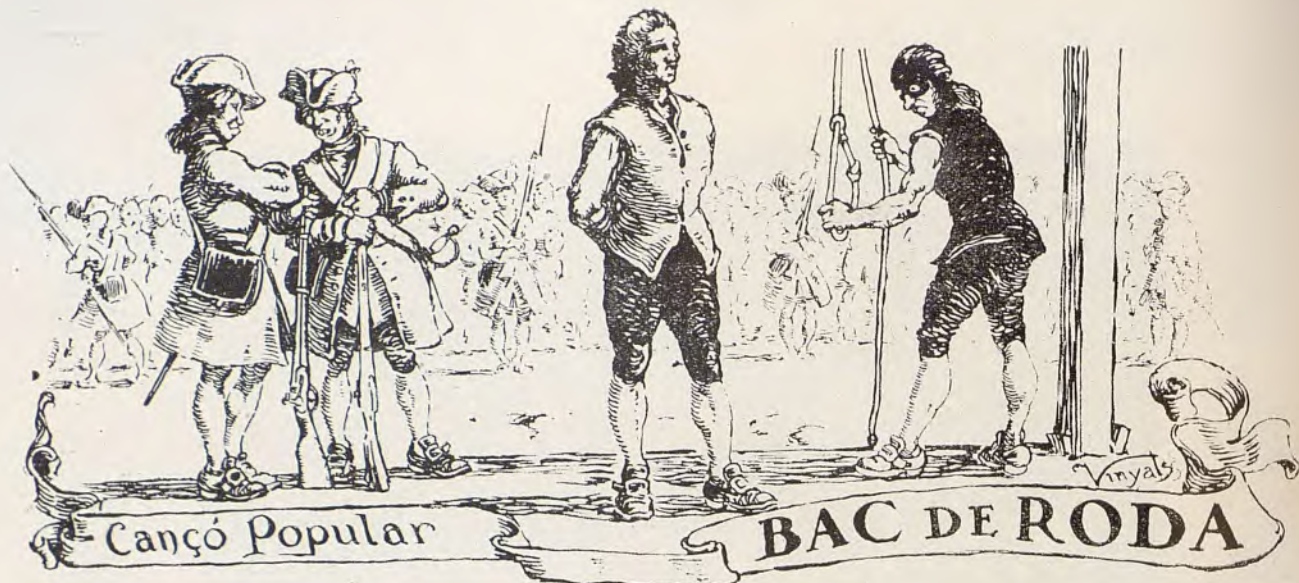
El doctor Nansen, amb lloable apostolat, visita les principals ciutats mundials exposant les conseqüències tràgiques que a l'Europa pot reportar l'olvid d'un deure sagrat, el de la santa caritat, doncs diu el doctor, que

aquest abandonament causaria milers i milers de morts que'n el seu temps podrien portar també com a lògica conseqüència la misèria de la civilitzada Europa.

A la conferència que En Nansen donà al Trocadero de Londres hi assistiren més de sis mil persones; en ella hi foren projectades les fotografies que ací publiquem, acabant-se l'acte amb cançons populars que cantà un chor de russos, melodies que si bé demostraren l'ànima d'un poble, resultaren totes ben tristes fins i tot per la manera de dir-les els cantors russos, doncs es palesava d'una faiso ben crua l'agonia de la que fou la gran Rússia.

RUSSIA. — Una família de camperols recollint el blat després de la batuda

POC A POC, DECLAMAT

VEU

Ai a-deu vi- la de Vic — be'n tens ma-la no-me-na-da n'haspenjat un

ACOMP.

ca-va-ller el mes no-ble de la pla-na Val-ga'm la Ma-re de Deu i la Ver-ge so-

-bi-ra na la Ma-re de Je-su-crist la del — Ro-ser i la del Car-me.

BACH DE RODA

Ai adeu ciutat de Vich
bé tens mala nomenada,
has fet penjar un cavaller
el més noble de la Plana.

Valga'm la Mare de Déu,
la Verge més sobirana,
la Mare de Jesuchrist,
la del Roser i la del Carme.

Per nom el nomenen Bac
i al terme de Roda estava.
A deu hores de la nit
el destacament marxava

cap al Mas del Colom gros
que prop de Roda es trobava;
quan varen arribar allí
tres cops a la porta daven.

— Està ací un cavaller?
Voluntaris el demanen. —
— No està ací aquest cavaller
que al Mas-nou de Roda estava. —

Quan ne foren en lo Mas
a la porta ja trucaven.
— No està ací un cavaller?
Voluntaris el demanen. —

No està ací aquest cavaller
que al Torrent té la posada. —
Quan van arribar al Torrent
a la porta ja hi trucaven.

— Dieu que surti a n'En Bac
que'l Vallfogona'l demana. —
— Déu vos guard els meus amics,
benvinguts que'n sigueu ara. —

— No ho som no ja tos amics
que ben contraris som ara. —
Quan en Bac va sentir això
tota la sang se li glaça.

— Jo si que soc ben perdut,
trist de mi penjat soc ara. —
Quan el varen tenir baix
fortament l'agarrotaven.

A la cua del cavall
cap a Vich se l'emportaven;
quan a Vich el van tenir
la sentència li dictaven.

Aneu avisà'l Domer,
el Domer de Santa Clara,
que vingui a confessar En Bac
quan sigui al peu de l'escala.

Aneu avisà'ls fusters
i també els mestres de cases
que vinguin a fer la forca
al cap de les Devallades.

Fa de resposta el Domer
que'l seu cor no li abastava;
ja responen els fusters:
— No tenim vigues serrades. —

Ja respon el General:
— Farem aterrar les cases. —
Espatlleu molts canders,
també les llànties de plata.

Ja van avisà'l Domer,
Domer de les Davallades,
que vingui a confessar En Bac
que la vida se li acaba.

— Jo us demano, General,
que'm dongueu terra sagrada. —
— No t'espantis no En Bac
que bé te'n serà donada. —

Unes crides n'han fet fer
que tots els portals ne tanquin;
quan els portals son tancats
el perdó ja n'arribava.

Quan és al peu de la forca
treu una caps de plata,
diu que la facin a mans
del Pare Ramon del Carme.

— Ell era'l meu confessor,
la tindrà per recordança.
— Dues filles que té'n Bac
als peus se li agenollaven.

— Filles meves aixequets,
de Déu sieu perdonades.
— A mi no'm reca morir
ni ser la mort afrentada.

Sinó'l teniu's de deixar
soles i desamparades.
Quan dalt la forca va ser
va dir aquestes paraules:

No'm maten per ser traïdor,
ni tampoc per ser cap lladre,
me maten per volguer dir
¡que visca la meva pàtria!

Don Francesc Macià Ambert, dit Bach de Roda per haver hereditat aquell Mas per son casament amb Na Mariana Noguer filla i pubilla de En Jaume Noguer i Bach, 1672, va ésser dels primers que a Vich va declarar-se a favor de la casa d'Austria, 20 juliol 1705, sortint desseguida a defensar els passos del Congost.

Junt amb son compatriota En Josep Mas, va figurar en l'any següent com un dels defensors més entusiastes de Barcelona, posant-se al davant dels fusellers catalans que fins es digueren fusellers d'En Roda. En 1709 fou un dels més actius en fortificar els passos per prevenir la retirada dels francesos cap a Vich per la part d'Olot.

A últims de l'any 1713, pocs mesos abans de la caiguda de Barcelona, fou dels que sostingué amb més entusiasme sublevada a la plana de Vich, fins que foren derrotats per D. Feliciano Bracamonte.

Fou penjat en la Rambla de les Devallades, Vich, com també ho foren altres companys que com ell defensaren les llibertats de Catalunya en contra del poder central, mes per glòria de la causa que defensaven hi montaven amb el cor serè, molt més serè que'l dels jutges que'ls condemnaren. Essent de notar que foren condemnats per gent que no parlava la nostra llengua, la santa llengua amb que duïen al combat del dret al noble jovent no corromput encara amb l'alè del vici, o amb la lluentor de l'or.

Felip V fou tan dèspota que fins posà pena de mort a tots els que guardaven papers escrits que parlaven d'aquella santa guerra. Mes per ço, avui encara tenim escrits com aquesta cançó i altres dels que hem tret aquestes notes; escrits i documents que proven que Felip V fou el matador de tants nobles cors i valents fills d'aquesta terra, a qui ell volia fer arrelar una llei a trets de fusell, de forques i cadenes.

En Bach és una de les més grans figures d'aquella santa guerra a qui tots els catalans hem de recordar i admirar.

VERDAGUER POETA MÍSTIC

No l'hem perdut al poeta dels *Idilis* els que, gràcies a Déu, tenim fe i esperança. L'obra d'en Verdaguer és tan eterna com l'objecte que la inspirava, i els seus cants religiosos són tan vivents i lliures de les marcidores rufagues del temps, com ho és la Essència Infinita del Déu Etern que va inspirar-los.

En l'obra immensa, genial i senzilla de Verdaguer, tot té la categoria justa i escaienta.

En el *Canigó* canta a una muntanya, bressol d'un reialme; en *L'Atlàntida* canta a un món desaparegut i un altre que reneix; en *Sant Francesch* canta a un Sant, boig d'amor de Jesucrist i que seguí al peu de la lletra el proverbi de que un boig ne fa cent, sinó que el *Poverello* d'Assís en feu milers i fins milions, des del segle XIII fins al nostre. Però les muntanyes, els reialmes, els mons i fins els Sants tenen defectes propis de llurs condicions, de sers temporals que s'esvaeixen un dia o altre. En els *Idilis* i *Lo somni de Sant Joan*, Verdaguer canta a Déu i com que Ell no té defectes, resulta que l'obra de poesia mística de Mossèn Verdaguer no té defectes, ni's pot esvanir amb el temps ni amb les mudances que'l gust literari de les èpoques sofreix al vaivé de les passions humanes.

La personalitat de Verdaguer, poeta místic, creiem que's confon i identifica amb la de la mateixa Divinitat que obri tan de bat a bat els rosers de son Cor amorosíssim per a que hi entrés un home. Tot lo perfect i excel·lent que tenen les criatures és d'ó participat del Creador; Verdaguer, mostrant en versos inspiradíssims l'amor, l'unió i perfecció de Déu, és, entenent-ho bé, el mateix esperit de Déu que parla amb llenguatge humà als desterrats fills d'Eva. La sublimitat de les Sagrades Pàgines bíbliques tots sabem que no ho és humana: l'Esperit Sant la dictà a homes de carn i ossos com nosaltres i David cantà el *Miserere* i els llaors de l'Altíssim amb mots humans; Job plorà el dolor més íntim, Isaias reptà als fills d'Israel i Jeremias entonà el càntic elegíac a les dissorts de Jerusalem, no amb inspiració ni idees pròpies, sinó amb les que Déu els hi posà als llavis, encara que fos abans cremant-els'hi amb una barra de foch.

Si a Verdaguer no l'ha purificat Déu cremant-li la boca amb foc material, prou l'ha purificat amb la flama de les tribulacions del cos i l'esperit amb que vol regalar a les ànimes enlairades i escullides. Mossèn Cinto estigué a prop d'un estable en sa naixença i no ha estat gaire lluny del Calvari en sa mort. Betlem i el Gòlgotha si no l'han vist néixer i morir, prou li'han fet ombra en moltes diades amargues de sa vida.

No volem dir amb tot això que els llibres de Mossèn Cinto sien obra sobrenatural i que tinguin d'ésser declarats Canònics per l'Església. Tampoc són llibres canònics els versos i prosa de Santa Teresa i Sant Joan de la Creu i són bons germans dels de Mossèn Cinto. Volem dir que l'obra de l'humil sacerdot de Folgueroles, és obra d'inspiració divina i no humana, que l'art, la ficció i l'enginy de l'home són impotents per a produir-la i que mentres el món siga món i en la mateixa *Ciutat de Déu*, els comprensors omplerts del *lumen gloriæ* cantaran eternament llurs esparses inspirades.

ARTHUR MASRIERA.

EL GRAN POETA ÈPIC

En una època de fatal decadència per a la literatura castellana; en un temps en què els poetes castellans confonien — com segueixen ara confonent — la inspiració amb la rimbombància, l'harmonia amb la cantarella, el vigor amb les frases llampants, buides de tot sentit, s'aixeca potent la colossal figura del nostre Mossèn Cinto, llençant a l'aire de la nostra terra aquells cants sublims que constitueixen *L'Atlàntida*, aquelles notes ara virils, ara tendres, aquelles posades plenes de color i d'energia amb que cantava en la seva llegenda *Canigó* les amargors de l'odi o els encisos dels cors enamorats, la desesperació dels vençuts,

l'alegria dels vencedors en la guerra, el terratrèmol dels combats o les dolçors de la vida monàstica.

Mossèn Cinto ferreny com a bon pagès, sobri i pràctic com a bon català, genial com a gran poeta que era, no se n'hauria acontentat mai de la fraseologia ampulosa tradicional en la literatura castellana. Ell cercava sempre la forma més gràfica i senzilla.

Fins en les seves composicions més senzilles resulta grandiosos. Recordeu sinó *L'Emigrant*, amb el seu perfum d'es garrifosa melangia; *El Gegant i la captiva*, amb la seva simbòlica expressió; *El Pare Falgàs*, amb la seva tendresa rústega i la seva senzillesa ferrenya.

Però la facultat que més intensament posseïa era la de pintar els espectacles grandiosos, els fenòmens de la naturalesa, les lluites imponents de l'humanitat.

Com a bon cristià que era, Mossèn Cinto estimava més les dolçors de la pau que els clams de guerra. Però al descriure les lluites i els combats ho feia amb l'ardiment d'un veritable guerrer apassionat i fort. I és que les lluites que cantava eren les de Catalunya contra els seus enemics.

Després de llegir *L'Oda a Barcelona*, queda pàl·lida qualsevol composició dels nostres poetes, però no hi queden les superbes estrofes de tants i tants altres cants patriòtics com va crear el mateix Verdaguer.

Les poesies de Mossèn Cinto, especialment les èpiques, són plantes ufaneses en les que no ha pogut fer-hi cri cap malura, per això viuran sempre.

PERE MATHEU.

LES OBRES CHORALS DEL MESTRE NICOLAU I L'ORFEÓ CATALÀ

Parlant jo de les obres corals del mestre Nicolau se'm renoven temps millors que ja passaren, anys de juvenesa de la vida, quan la florida d'il·lusions era plena i beneïda i tot l'ideal i lo real que em voltava es componia en una joia pura i serena. En aquell ambient amorós de sentiments de pàtria i art, de família, de germanor amb els cantaires de l'Orfeó Català, que allavors no eren molt nombrosos encara i, per tant, la unió entre tots era d'íntima amistat; vivint en aquella comunió d'ideals que tenien l'encant d'una vida nova i jove, vingué a nosaltres la música coral del mestre Nicolau i ella interpretà aquella idealitat lluminosa i de bondat que ens alentava i ens abellia en sentiments nobilíssims que auriolaven la nostra ànima. Vingué primerament *La Mort de l'Escolà*, i el mestre ens digué: «Aquest Escolà és el símbol del vostre Orfeó, l'infant fill del poble que canta a Déu en la muntanya santa de la Pàtria guardadora del tresor de les nostres tradicions; i l'escolà no mor, que entra al cel, al cel de l'ideal per a inspirar tota cantúria amb l'anhel de tota perfecció i amb el sentiment de tota pura bellesa.» I la tonada l'aprenguérem i la sentírem penetrant en nostra ànima col·lectiva, afinant nostres instints d'artistes incipients, donant-nos la llum guiadora de la cançó renovada que buscàvem, la cançó vella renadiua amb frescors de juvenesa, ens endolci la veu i ens ablaní el cor i els sentits, alentant nostres anhels. I al cant de l'Escolà glorificat seguí, com un eco de magestat amorosa, *La Mare de Déu*, cantada per les noies i bressada pels homes i pels infants amb dolceses de totes les *non-noms* de les mares catalanes de tots els temps i de totes les encontrades catalanes, de totes les pagesies, pobles i vilatges, des del mar a la muntanya; tot l'accent maternal de la pietat catalana. La cançó de la mare pàtria, que els infants abellits a la dolçíssima gronxada copsen dins la pura animeta per a servar-la per sempre més com llum i guiatge de la vida, com el germen incorrupte del sentiment de raça i de l'aspiració a la llum ultraterrena.

I glossant aquest mateix sentiment i amplificant-lo amb tornassolades modalitats diverses, arribà *El Noi de la Mare*, l'eterna nadala que ens manté infants tota la vida i que el mestre Nicolau estilitzà amb un art i un

Caricatura del gran mestre en música

sentiment insuperables, vivificant la melodia amb ritmes i harmonies les més subtils i intuïdores del pur amor de la Verge Mare, musicant amb íntima compenetració aquells versos excelsos de Mossèn Cinto. I seguit ens prengué la veu i el cor la gran escena profunda del *Divendres Sant*, amb sos clams de pietat i penediment i amb sos consols de redempció; tot cantat amb l'accent de l'ànima popular sobre el fons morat i sacre del cant litúrgic. Quadro commovedor i penetrant, ple a vessar de les aromes fortes i santificants del místic encens i de la farigola muntanyenca que en les diades santes de la Redempció embalsama els pòrtics dels temps oberts a l'adoració eucarística de la gentada compungida. I encara vingué la *Teresa* com un ram de lliris i roses, tot flairós de penetrant tendresa mística i l'idil·li exquisit de l'*Entre Flors*, on la poesia verdagueriana i la música del mestre amic formen un sol ésser, una sola expressió de bellesa pura. I dominant tota aquesta formosor, cimbrejant sobre el jardí vessant d'aromes dels cants de l'excels compositor, ens arribà el poema evangèlic *Captant*, l'obra d'expressió més penetrant, la més humana i punyenta, una obra singular entre tota la literatura choral moderna. El dia que estrenàrem el *Captant*, l'emoció ens corpenia a tots els cantaires, i molts eren els que apenes podien retenir les llàgrimes. Era que la música del mestre s'havia fet ja mestressa del nostre esperit, pròpia de nostra natura; la compenetració s'havia complet integralment per l'afinitat de sentiment i per la força del geni de l'artista creador.

Des d'allavors tota aquesta música ha sigut companya nostra i com l'expressió més íntima del nostre ideal d'art i pàtria i de la bondat primera que el Crist baixà del cel, la qual donà tremp, gràcia i forma a aquesta nació nostra catalana.

LLUÍS MILLET.

Hem rebut la següent carta:

Mollerusa 19 de març de 1922.

Sr. Director de CATALUNYA GRÀFICA.

Barcelona.

Honorable Sr.: Tenim al davant el número 5 de l'important revista que vosté dignament dirigeix, de la qual ens ha sorprès visiblement la quarta nota de la secció titulada «La darrera desena» que, entre altres coses diu:

«Montblanch és la primera (i única per dissort) vila de Catalunya que té tots els seus carrers i places rotulats, simplement, en català.»

Aquesta afirmació tan concreta ens obliga, honorable senyor, a fer-li avinent que l'any 1909 l'Ajuntament de Mollerusa, per acort unànim, ve fer rotular tots els carrers i places d'aquesta vila exclusivament en català, donant-los-hi noms dels catalans més il·lustres i altres de ben significatius per a Catalunya; fent cantar als vigilants nocturns, des de la mateixa data, les hores i el temps en català.

Demés es publica, escrit únicament en la nostra llengua, el quinzenal *Urgell-Segarra*, primer periòdic de Catalunya associat a la Protectora de l'Ensenyança Catalana, la qual té aquí una Delegació constituïda, igual també que «Nostra Parla».

De deu entitats que hi ha de distintes menes, les nou més importants en qualitat i número d'associats tenen reconegut com a idioma oficial el català, usant-lo en totes llurs manifestacions i difícilment pot haver-hi una altra població que tingui tants rètols comercials escrits en la nostra llengua i que s'usi aquesta amb tanta intensitat com en la nostra vila.

Tots els anys s'hi celebra de faiso extraordinària la «Diada de la Llengua Catalana», quina festa ha sigut presidida els tres anys darrers per D. Romà Sol, en representació de la Mancomunitat de Catalunya.

Moltes altres demostracions podríem fer-li, honorable senyor, del nacionalisme i catalanitat que's respira en aquesta vila, però creiem que amb lo esposat n'hi haurà prou per a fer-se càrrec vosté de l'efecte que'ns ha causat la nota de referència, la qual no dubtem que vosté serà el

primer interessat en rectificar-la en la mateixa publicació que tan honora a Catalunya, amb la qual quedarà Mollerusa en el lloc que li correspon en amor i respecte a la llengua de la nostra pàtria.

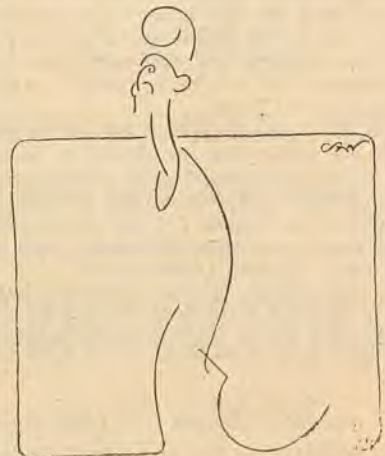
Perdoni la llibertat que'ns hem pres i la molèstia que amb aquesta lletra poguem haver-li causat, mentre quedem de vosté afectíssims s. s. q. s. m.,

Hi ha els segells de l'*Urgell-Segarra*, periòdic quinzenal i de l'Acadèmia Montserratina, i les firmes següents:

Issidori Tassies, *Isidre Cuberes Certo*, president de «Nostra Parla»; *Enric Austo*, president de la C. D. de l'A. P. de l'E. C.; *J. Culleré Tritó*, *D. Mir i Garriga*, president de l'Orfeo.»

Al redactar la nota a què es refereix la present carta, vaig fer-ho entusiasmat per l'esperit catalanesc regnant en la formosa vila de

Montblanch i pels fervents desitjos de que la dita vila servís d'exemplar a totes les altres de Catalunya, doncs entenem que ja és hora de que tot lo nostre sigui en català; per això publiquem amb molt gust la patriòtica i catalanesca carta dels nostres bons companys de Mollerusa i al felicitar-los i oferir-los la nostra Revista, volem fer constar que cada dia voldríem rebre cartes de caient tan patriòtic, tan català. Allavors si que seria ben nostra tota Catalunya.

Caricatura del gran mestre en política

PEL DRET CATALÀ

Ha estat facilitada la següent nota:

«La ponència nomenada per l'Acadèmia de Jurisprudència, per a tractar de les qüestions plantejades pel nou reglament notarial, en inaugurar-se a Madrid una Assembla de senyors notaris fa constar una vegada més la necessitat que l'organització i règim del notariat siguin reformats, no amb la mira principal d'augmentar els drets i prerrogatives d'una burocràcia de funcionaris, sinó amb la essencial finalitat de fer del notariat un instrument apte per a servir el país, i merèixer la confiança dels atorgants.

La ponència, respectant tot el que es mereixen les persones reunides en assemblea, les seves opinions i els seus coneixements, fa constar públicament que per endavant nega tota autoritat a qualsevol acord que s'hi prengui, fundat en el desconeixement de la realitat catalana, i en el desig que els seus il·lustres membres puguin jutjar quina és aquesta i de si fa o no precisos altres coneixements que els de la ciència oficial que exigeix el citat reglament, ha dirigit al seu president el següent telefonema d'invitació.

«Madrid. — President Assembla Notarial. — Desitjant que l'Assemblea de la seva presidència pugui jutjar amb els deguts elements de juí quina és la realitat catalana, i si són prous per a exercir la notaria en front ella els coneixements de Dret català que s'ensenyen a les Universitats espanyoles i el del llatí, el romanç i alguna llengua novollatina, que és de suposar que els reunits posseeixen, en nom de la ponència nomenada en l'Acadèmia de Jurisprudència de la nostra ciutat, per a tractar les qüestions plantejades pel nou reglament notarial, invito la Mesa de la mateixa a traslladar-se a Catalunya, on amb suma complença facilitarem a llurs diversos membres ocasió de conèixer-la i manera pràctica de demostrar-ho. Li avenço la seguretat de que si les esmentades pràctiques de comprovació demostrin que els catalans estem en un error, en afirmar la insuficiència dels dits coneixements ho reconeixerem francament i espero que reconeixent per la seva part la Mesa de l'Assemblea que els fets i les realitats tenen un valor superior als discursos, les referències i les votacions, acceptarà la invitació; i si les experiències a què doni lloc la demostrin, afirmarà en endavant la necessitat que el notari que exerceixi a Catalunya estigui identificat amb la manera d'ésser, el dret i la llengua del territori. — El saluda afectuosament, Maspons.»

En contestació al telefonema que el senyor Maspons i Anglasesell dirigí a la Mesa de l'Assemblea de notaris reformistes de Madrid, dolent-se que no s'atrevisin a sostenir amb fets les afirmacions anticatalanes que feien públicament, l'esmentat senyor ha rebut el següent:

«Davant del seu telefonema expressiu d'un sentiment francament separatista, que ens causa indignació, som nosaltres els que tallem tota classe de relacions amb qui, sentint-se estranger, parla com a enemic de la nostra gloriosa Espanya indivisible, a quals lleis augustes està vostè, vulgui o no vulgui, sotmès. — Azpeitia, López de Haro i marqués de Leis.»

En donar compte d'aquest telegrama, no podem menys de fer notar que, en efecte, hi ha separatistes a Espanya, i ho són tots aquests que qualifiquen d'estrangera la llengua catalana i el sentit català; si només són espanyols els castellans i la llengua i el dret de Castella, no quedem automàticament exclosos d'Espanya tots els catalans, i mallorquins, i gallecs, i bascongats?

«Altrament, poques vegades havíem vist una posició tan altament ridícula com la en que han quedat aquests senyors, per a fugir d'estudi, agafant una actitud de perdona-vides.

Ha estat circulat el següent telegrama:

«Madrid. — President Consell de Ministres. — Rebo un telegrama dels senyors notaris que han presidit una recent Assembla notarial a Madrid, en la qual em qualifiquen d'estranger, enemic de la gloriosa Espanya, per afirmar

que és injusta una llei que prohibeix el lliure ús dels idiomes espanyols no castellans. Em permeto cridar la seva superior atenció sobre la tendència francament separatista de Catalunya d'aquesta doctrina, no amb ànim de molestar a ningú, sinó per l'efecte que ha de produir en l'opinió la publicitat que li han donat. — Maspons.»

LA PROTESTA DELS ADVOCATS

S'ha cursat el següent despatx:

«Mateu Azpeitia, senador del Regne i president de l'Assemblea de Notaris. — Madrid. — La premsa d'avui dona compte d'haver estat aprovada per unanimitat en l'actual Assemblea de Notaris, una proposició, en l'apartat cinquè de la qual es diu literalment: «Vetllant l'Assemblea pels veritables interessos jurídics del poble català, dissortadament poc en harmonia amb el lucre dels advocats que el faran abundant en el caos jurídic civil de la regió catalana, etc.»

Com que l'Assemblea, en aprovar aquest paràgraf, ha aprovat un insult a tots els advocats catalans, com a degut de l'il·lustre Col·legi d'aquesta capital, protesto contra els termes de semblant acord, que, per cert, honora ben poc a aqueixa Assemblea i a tots els que l'han pres, ja que, almenys, constitueix una lleugeresa que és possible en tots menys en els que tenen l'encàrrec d'exercir la fe pública, la qual implica gran equanimitat i altesa de mires, qualitats que semblen perfectament oblidades. — Joan Maluquer i Viladot.»

HOMENATGE MATAS

Les festes que en honor del popular president del C. D. Europa se celebraren el dia 12 del present en el seu camp de joc palesaren les moltes i merescudes simpaties amb què conta l'actiu e incansable senyor Matas.

Les diverses proves atlètiques i els dos partits de futbol haguts entre els segons i primers equips dels clubs Internacional i Europa foren força interessants, sobressortint el partit jugat pels primers equips, en el que tots posaren gran esforç per endur-se'n la victòria que aconseguiren per la superioritat del seu bandol els de l'Europa, al qual de consegüent fou remesa la magnífica copa donada per l'Ajuntament.

Volem consti també la nostra adhesió al bon amic senyor Matas. — B. S.

Remerciem efusivament la col·laboració dels literats i artistes que han contribuït a la formació del present número.

Fàbrica de Gèneres de Punt

SECCIÓ
DE DETALL

Especialitat en articles fins

Ronda Sant Antoni, 47 - Telèfon 4745 A.

BARCELONA

BANC DE CATALUNYA

BARCELONA

CENTRAL: RAMBLA D'ESTUDIS, 4

AGÈNCIES: N.º 1 CREU COBERTA, 8
» 2 SANT ANDREU, 146
» 3 SALMERON, 111

Valors : Cupons : Banca : Canvi : Girs

TELÈFONS 2248 A i 3453 A

APARTAT DE CORREUS 568

TELEGRAMES i TELEFONEMES: CATALONIABANK

**Magatzem de papers
de totes classes**

de

Esteve Gispert

Duc de la Victòria, 6 Telèfon A 408

BARCELONA

Nonell Germans

CANVI · VALORS · CUPONS

Rambla del Centre, 16

Paraigües Cardús

Portaferrissa, 10

VAIXELLES

PORCELLANA

J. LLORENS

30, Rambla de les Flors, 30

JOIES

VILANOVA

UNIÓ, 6

Fills de F. Mas Sardà

20, Rambla del Centre, 20

VALORS · CANVI · CUPONS

CAMISERIA SANS

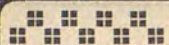
BOQUERIA, 32

Gran baratura de preus

CRISTALLERIES

J. LLORENS

30, Rambla de les Flors, 30

Aixarop del professor **GIROLAMO** **Pagliano** (de Florència)

Polvos i Catxets

El millor depuratiu i refrescant de la sang

65 anys d'èxit creixent
són sa millor recomanació

Exigiu sempre el nom del professor

GIROLAMO

ES VEN EN LES PRINCIPALS FARMÀCIES I DROGUERIES

Únics agents a Espanya:

J. URIACH i C.^a : Bruch, 49 : BARCELONA

CRISTALLERIA, PISA I PORCELLANA

Tallers de decoració, Tallats i Gravats

METALLS PER A SERVEI DE TAULA, ADORNAMENT, MAJÒLIQUES,
ARTICLES FANTASIA, PAÍS I ESTRANGER

Despatx i Exposició:

RONDA UNIVERSITAT, 6

Magatzem i Tallers:

CARRER DE CORTS, 413

Telèfon 5510 A.

GRANS MAGATZEMS

DE

Francesc Ferrer Anglada

Aquesta casa rep continuament de les més importants del país i estranger les últimes novetats en **Cristall, Pisa, Porcellana, Articles fantasia, Bomboneres, Majòliques** pròpies per a presents, etc. Grans existències en **Vaixelles, Jocs de cafè** i dolços, i tasseria en blanc. Es decoren a gust del comprador als seus

TALLERS DE DECORAT

Jocs de cafè i Te, Vaixelles de Pisa i Porcellana (formes modernes, decorats novetat especialitat de la casa). **Jocs de taula** en **Cristall Baccarat, Val St. Lambert i País**, en llis, gravat i tallat, **Serveis** per a restaurants, col·legis i comunitats religioses.

Expedicions a províncies ♦ Vendes a l'engròs i detall

6, Ronda de la Universitat, 6

Història Nacional de Catalunya

per A. ROVIRA I VIRGILI

EDICIONS PÀTRIA

DIPUTACIÓ, 95

BARCELONA

Un quadern setmanal de 32 pàgines amb
nombroses il·lustracions :: Pessetes 1'50

Col·legi de Sant Jordi

PRIMER EN SA CLASSE

FUNDAT L'ANY 1898

PER

EN FRANCISCO FLOS I CALCAT

CASP, 43, PRAL.

☞ (entre Bruch i Girona) ☞

Ensenyança racional i gradua-
da. Idiomes, Comerç, Cali-
grafia, Música, Solfeig, Gim-
nàsia sueca, rítmica i gràfica

PÀRVULS, ELEMENTALS I SUPERIORS

TALLERS DE FOTOGRAVAT JOAN BASTARD

COMTE DE L'ASSALT, 63, 1.er, interior

BARCELONA

AGÈNCIA DE COBRANCES I REPARTIMENTS

ANTONI CAMPAJÓ

CARRER D'AVELLÀ, 3, 1.er, 1.ª — TELÈFON 2258 A.

Servei especial en l'impressió i repartiment d'ESQUELES
MORTUÒRIES :: Extens assortit en RECORDATORIS;
impressió esmerada :: COBRANCES i REPARTIMENTS
de tota mena, fets amb gran cura i rapidesa :: SERVEI
RÀPID - GARANTIA ABSOLUTA

Feu-vos socis de
l'Associació Protecto-
ra de l'Ensenyança
Catalana

*Per l'Escola Catalana,
a la Pàtria Lliure*

Serveis de la Companyia Transatlàntica

Línia de Cuba a Mèxic

Servei mensual sortint de Bilbao el 17, de Santander el 19, de Gijón el 20 i de Coruña el 21, per a Havana i Veracruz. Sortides de Veracruz el 16 i de la Havana el 20 de cada mes, per a Coruña, Gijón i Santander.

Línia de Buenos Aires

Servei mensual sortint de Barcelona el 4, de Màlaga el 5 i de Càdiz el 7, per a Santa Cruz de Tenerife, Montevideo i Buenos Aires; emprenent el viatge de retorn des de Buenos Aires el dia 2 i de Montevideo el 3.

Línia de Nova York, Cuba, Mèxic

Servei mensual sortint de Barcelona el 25, de València el 26, de Màlaga el 28 i de Càdiz el 30, per a Nova York, Havana i Veracruz. Retorn de Veracruz el 27 i de la Havana el 30 de cada mes amb escala a Nova York.

Línia de Venezuela-Colòmbia

Servei mensual sortint de Barcelona el 10, el 11 de València, el 13 de Màlaga i de Càdiz el 15 de cada mes, per a Les Palmes, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de la Palma, Puerto Rico i Havana. Sortides de Colon el 12, per a Sabanilla, Curaçao, Puerto Cabello, La Guayra, Puerto Rico, Canàries, Càdiz i Barcelona.

Línia de Fernando Poo

Servei mensual sortint de Barcelona el 2, de València el 3, d'Alacant el 4, de Càdiz el 7, per a Les Palmes, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de la Palma i ports de la costa occidental d'Àfrica. Retorn de Fernando Poo el 2, fent les escales de Canàries i de la Península indicades en el viatge d'anada.

Línia Brasil-Plata

Sortint de Bilbao, Santander, Gijón, Coruña i Vigo per a Rio Janeiro, Montevideo i Buenos Aires; emprenent el viatge de retorn des de Buenos Aires per a Montevideo, Santos, Rio Janeiro, Canàries, Vigo, Coruña, Gijón, Santander i Bilbao.

Ademés dels indicats serveis, la Companyia Transatlàntica té establerts els especials dels ports del Mediterrani a Nova York, ports Cantàbrics a Nova York i la Línia de Barcelona a Filipines; dites sortides no són fixes i s'anunciaran oportunament per cada viatge.

Els vapors admeten càrrega en les condicions més favorables, i passatgers, als quals la Companyia dona còmode allotjament i esmerat tracte, com ho ha acreditat en el seu dilatat servei. Tots els vapors tenen telegrafia sense fils.

També admet càrrega i es despatxen passatges per a els ports de tot el món, servits per línies regulars.

Representant a Barcelona: **A. RIPOL**

Gran Via Laietana, 5, baixos

Demaneu MITGES AMPOLLES

Vichy Català

a les fondes i restaurants

Aigua mineral natural

digestiva i més eco-

nòmica que les seves

—— similars ——

Fills d'Agustí Blazquez

COLLITERS i EXPORTADORS

DE VINS FINS i CONYACS

DE XEREZ (CADIZ)

Propietaris de la Marca MORENO

Especialitats: AMONTILLATS

Josep Soley i Rabassa

REPRESENTANT

CORTS, 553, 3.er, 2.ª — BARCELONA

Vells de J. Bastard

Litografia
 Lancaster, 7111 - Telèfon 1099a
 Casa fundada en 1877.

Especialitat en tota mena de
 Treballs Comercials per a la
 Banca, Indústria i Comerç.

Banca Marsans

SOCIETAT ANÒNIMA

VALORS
 CUPONS
 : GIRS :
 : CANVI :
 VIATGES

2, RAMBLA DE CANALETES, 2

BARCELONA

Francisco Grau

Calçat de totes menes

Especialitat en les seccions
 de mida, luxe i per a tota
 mena de sports i estiuieg,
 sobre tot en les sabates
 ferrades i impermeables per
 a l'excursió d'alta mun-
 tanya, neus i skis

PLAÇA DE SANTA AGNA, 23

BARCELONA

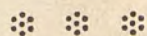

Rambla de les Flors, 30

BARCELONA

~Forn de Sant Jaume~

Pastisseria : Confiteria

Bomboneria : Uins :

Licors i Xampanyes

Llibreteria, 4

Passeig de Gràcia, 7

Telefons { 2441 B
4582

Clidua de W. Suarro

Fàbrica de paper de tina

● ● Fundada en el segle XVII

Proveïdora del paper segellat de les
Repúbliques de Xile i Argentina. ●
Papers de fil de totes classes. ●
Paper català. ● Paper d'Ofici.
Cartrolines. ● Cartrolines fil per a
naips. ● Paper per a edicions, etc.

Magatzem i despatx:

Granvia Laletana, 11

Barcelona